Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka Din 1·—.

Maršal Pilsudski

Mesečna naročnina 20 Din. za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

† Maršal Pilsudski
Slovenski praznik na Šmarni gori
Savez jug. nar. akad. organizacij ustanovljen
Za pomorsko silo Jugoslavije
Italija zapušča deflacijsko politiko

Št. 23 Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v torek, dne 14. maja 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

† Maršal Pilsudski

Varšava, 13. maja. AA. Snoči ob 20.45 je umrl maršal Pilsudski.

*

Ustanovitelj Poljske, prvi čuvar njenega edinstva in prvi delavec za njeno notranjo konsolidacijo, to je bil maršal Pilsudski in kot takšnega ga je označila poljska zgodovina in ga je spoštoval ves poljski narod. Zato je naravno, da je njegova smrt do dna srca pretresla ves poljski narod in da je postal dan Pilsudskijeve smrti žalni dan za vso Poljsko.

Ves posvečen delu za narod, vedno pripravljen tvegati življenje za narod, vedno nesebičen, ki z neizprosno doslednostjo zahteva tudi od drugih takšno pojmovanje narodne dolžnosti, je bil Pilsudski s krogom njemu popolnoma udanih poljskih patriotov ona mogočna skala, ob kateri se je razbil vsak zunanji ko notranji napad na poljsko neodvisnost in njeno notranjo konsolidacijo.

Tako je bil Pilsudski svojemu narodu voditelj v najidealnejšem smislu besede in to je tudi vzrok, da je poljski narod tako globoko zadet od te smrti.

Naš jugoslovanski narod, ki je bil od zločinske roke pred dobrim pol letom oropan svojega voditelja, ve, kaj se pravi to, kadar je ugrabljen narodu voditelj. Zato tudi jugoslovanski narod čuti vso veličino bolesti, ki jo preživlja danes poljski narod, zato sočustvuje z njim, zato pa tudi z njim vred veruje, da bo genij poljskega naroda premagal tudi to najtežjo izgubo.

*

Józef Pilsudski je bil rojen 19. marca 1867 kot sin stare litovske plemiške rodbine v Zulovu v vilenski guberniji. Studiral je v Harkovu, kjer je prišel v dotik s socialističnimi krogi ter se takoj aktivno udeleževal v socialističnem gibanju. Zaradi svoje udeležbe pri dijaških neredih v l. 1885. je bil relegiran. Tri leta nato je bil obsojen na petletno prognanstvo v Sibirijo, ker je bil zapleten v neko zaroto proti carju. Iz Sibirije se je vrnil l. 1892., vstopil v socialno demokratično stranko, v kateri se je hitro poleg Wojciechowskega povzpel na vodilno mesto. Leta 1900. so odkrili pri njem tajno tiskarno, nakar je bil zopet obsojen. L. 1901. pa je pobegnil iz petrograjske ječe ter se nastanil v Krakowu, kjer je ostal do leta 1904., ko je odpotoval na Japonsko, ki je bila takrat v vojni z Rusijo. Na Japonskem se je hotel dogovoriti glede vstaje Poljakov na Ruskem.

L. 1908. je ustanovil na Poljskem organizacijo poljskih strelcev ter vstopil na čelu teh strelcev v začetku svetovne vojne na strani Avstrije v boj proti ruski vojski. Organiziral je prvo poljsko legijo in z njo vpadel dne 6 avgusta 1914 v južno Poljsko. Ker pa Avstrija ni hotela priznati samostojnosti poljske legije, temveč le kot »poljski pomožni kor«, se ni hotel več boriti na avstrijski strani. — Kljub temu pa je bil v januarju 1917 imenovan za člana poljskega začasnega državnega sveta, kjer je skušal doseči popolno soglasje vseh poljskih strank v boju za popolno poljsko neodvisnost. Med tem je nasprotje med poljsko legijo ter avstrijskimi in nemškimi okupacijskimi oblastvi rastlo in ko je legija odklonila prisego zvestobe Nemčiji in Avstriji, je bil Pilsudski kot član državnega sveta odstavljen, aretiran in interniran v Magdeburgu. Po porazu centralnih sil je bil za časa novembrske revolucije oproščen ter se je vrnil v Varšavo, kjer so ga sprejeli kot triumfatorja, še iz oku: pacijske dobe obstoječi regentski svet pa mu je podelil diktatorsko oblast, da sestavi vsenarodno vlado. Pilsudski je nato sklical na dan 14. novembra 1918 poljsko ustavotvorno skupščino ter dal mandat za sestavo nove poljske vlade socialnemu demokratu Daszyinskemu, ko pa je ta mandat odbil bivšemu avstrijskemu poslancu Moraczewskemu. V tej vladi je prevzel P. vojno ministrstvo, že 23. novembra pa je bil začasno, dne 18. decembra pa definitivno izvoljen za predsednika republike. Začetkoma nesrečni potek vojne proti Rusiji je nekoliko omajal njegovo stališče, zlasti še, ker so ga desničarske stranke ves čas ostro napadale. Vendar pa si je P. tudi v tej dobi ohranil svojo popularnost med narodom in vojsko ter je bil po odstopu kot predsednik republike imenovan za šefa generalnega štaba. Že l. 1923. pa je odstopil to mesto generalu Hallerju, bivšemu komandantu poljske legije. V istočasno imenovani vladi g. Bartela je P. znova prevzel vojno ministrstvo ter bil ves čas najvplivnejši član vlade. Ta njegova veljava je bila l. 1926. z njegovim imenovanjem za generalnega inspektorja vojske še potrjena, zlasti ker mu je bilo istočasno odkazan kot bivališče grad Belvedere. Ko je vlada Bartela odstopila, je P. z državnim udarom vrgel vlado Wytosa ter po zmagovitih pouličnih bojih stopil sam na čelo vlade, ki je bila sestavljena dne 2. oktobra 1926. Ker je postajalo razmerje med Poljsko in Litvo vedno bolj napeto, je odpotoval l. 1927. P. v Ženevo, kjer je prisilil litovskega ministrskega predsednika Woldemarasa k popuščanju. Svoj notranji položaj je utrdil z volilno zmago marca 1928 ter z njo nekako legaliziral svojo diktaturo. Iz zdravstveni razlogov je nato odstopil kot ministrski predsednik, si pridržal le vojno ministrstvo ter odpotoval v Konstanco v Rumunijo na oddih. — Tu je imel važne politične razgovore z Bratianom, ki ga pa ni mogel pridobiti za svoje namene. Po svoji vrnitvi na Poljsko je Pilsudski vedno bolj utrjeval svoj režim, uveljavil novo ustavo, povečal pravice predsednika republike ter izvedel tudi popolno preorientacijo poljske zunanje politike s svojim približanjem Nemčiji. Baš v trenutku, ko je pripravljal Laval vrnitev Poljske h tradicionalni politiki francosko-poljskega prijateljstva, je končalo življenje Pilsudskega, ki se je v zgodovini poljskega naroda s svojimi neminljivimi zaslugami vpisal z zlatimi črkami.

Večna slava spominu velikega narodnega borca in voditelja Pilsudskega!

Globoka žalost na Poljskem

Varšava, 13. maja. AA. Snoči ob 20.45 je umrl maršal Pilsudski. Bolehal je na raku v želodcu in jetrih.

Predsednik poljske republike Ignacij Moscicki je izdal ob smrti **proglas na poljski narod.**

Takoj, ko se je zvedelo o smrti, se je ministrski svet sestal na sejo. O polnoči so člani vlade s predsednikom ministrskega sveta polkovnikom Slawekom na čelu korporativno odšli na belvederski grad in se poklonili smrtnim ostankom maršala Pilsudskega. Poklonili so se tudi vsi v Varšavi zbrani generali in drugi državni dostojanstveniki.

Uradno poročilo

Varšava, 13. maja. Pat poroča: Uradno poročilo o smrti maršala Pilsudskega se glasi:

Prvi maršal Poljske g. Jožef Pilsudski je umrl 12. t. m. ob 20.45 v belvederski dvorani v Varšavi. V poslednja svetotajstva ga je del vojaški duhovnik Ladislav Kornilovič.

Maršalova bolezen se je že pred nekaj meseci obrnila na slabše. K njemu so poklicali prof. dr. Wenckebacha in dr. Antona Fanovskega, ki sta po bolnikovem pregledu ugotovila **raka v želodcu in jetrih.** Od takrat so maršala kar najskrbnejše zdravili sanitetni general dr. Stanislav Rupert, dr. Štefan Mozolowski, sanitetni major dr. Henrik Gociara in sanitetni major Feliks Tukanovič.

11. maja se je stanje maršala Pilsudskega nenadoma poslabšalo zaradi hude notranje krvavitve. Zato mu je začelo srce hitro pešati, dokler ni 12. maja nastopila smrt.

Imenovanje namestnika

Varšava, 13. maja. AA. Vlada je sklenila postaviti za vrhovnega inspektorja vojske, mesto, ki ga je zavzemal pokojni maršal Pilsudski, **generala Edvarda Ridžsmigla.** General je bil eden izmed najbližjih in najodličnejših sodelavcev pokojnega maršala. Njegovo mesto odgovarja položaju vrhovnega poveljnika vojske.

Predsednik republike je nato postavil za glavnega inspektorja oborožene sile divizijskega generala **Edvarda Ridszmiglega, za vršilca dolžnosti vojnega ministra pa brigadnega generala Tadeja Bigneva Kaprzyckega,** dosedanjega prvega pomočnika vojnega minsitra.

Naša vlada je izrazila sožalje

Beograd, 13. maja b. Ob priliki smrti maršala Pilsudskega je izrazila naša kraljevska vlada poljski vladi iskreno sožalje. Vest o smrti je napravila tu globok vtis.

Hitlerjeva brzojavka

Berlin, 13. maja. DNB poroča: Ob smrti maršala Jožefa Pilsudskega je poslal Adolf Hitler predsedniku poljske republike Ignaciju Moscickemu brzojavko, v kateri izraža predsedniku in poljski vladi najiskrenejše sožalje v svojem imenu in v imenu nemške vlade.

Narodna žalost na Poljskem

Pariz, 13. maja. Havas poroča iz Varšave: Smrtni boj maršala Pilsudskega je trajal pet ur. Maršal ni trpel. Ohranil je zavest in bistrost duha do poslednjega trenutka. Okoli njega so bili zbrani ministri in častniki. Pokojnega maršala so balzamirali. Zdravniki so ugotovili, da je pokojni maršal imel raka v želodcu in v jetrih. Smrt je povzročila oslabitev srca. Po še ne potrjenih poročilih je maršal pred kratkim napisal svojo *politično oporoko.*

Na Poljskem je proglašena narodna žalost.

Odmev v Franciji

Pariz, 13. maja. Havas poroča: Novica o smrti maršala Pilsudskega je vzbudila v francoski javnosti silno presenečenje. Listi priobčujejo dolge in zelo lepe življenjepise pokojnega maršala. Pri tem se s skrbjo izpraševajo, kakšne bodo notranjepolitične in zunanjepolitične posledice smrti glavnega tvorca od smrti vstale Poljske.

»**Petit Parisien**« pravi med drugim: Vsi Francozi se bodo poklonili pretreseni in polni spoštovanja pred grobom starega vojaka. Žalost, ki je zadela Poljsko, budi v nas spomin na srečne dni, ko so vladala med Parizom in Varšavo samo čuvstva najiskrenejšega prijateljstva.

»**Figaro**« podaja z ganljivimi besedami sliko znamenitega vojaka maršala Pilsudskega in pravi: Francijo je globoko pretresla velika nesreča, ki je zadela prijateljski in zavezniški poljski narod. S spoštljivo grozo se klanjamo spominu tega velikega moža.

»**Matin**« pravi: Francija se bo z globokim spoštovanjem poklonila pred smrtnimi ostanki moža, ki je tako ljubil svojo domovino in ji izvojeval svobodo. Za zdaj ne pričakujemo nikakih težav in mislimo, da pač ni umesten dvom, da ne bi poljski narod ostal zvest idejam velikega pokojnika.

»Journal«: Za Poljsko je nastopil izredno resen čas. Ta dogodek je velikega pomena tudi za vso Evropo, saj je stalnost razmer na Poljskem činitelj največje važnosti. Pilsudski je umrl dosti prezgodaj. V vzhodni Evropi vzhaja velik vprašaj.

Politično zasedanje v Bukarešti je končano

Zdaj pridejo na vrsto gospodarska vprašanja

Bukarešta, 13. maja. (tel.) Zasedanje sveta Balkanske zveze se je nadaljevalo včeraj ob 13.30. Po končani seji je rumunski zunanji minister g. **Titulescu** dal poročevalcem listov tole izjavo:

Končali smo politično konferenco s popolnim sporazumom. Jutri bomo nadaljevali proučavanje **gospodarskih vprašanj.** Jutri popoldne bo izdan **sklepni komunike.** Jutrišnjim razgovorom bodo prisostvovali tudi zastopniki gospodarskih odsekov sveta, in sicer predsednik turškega parlamenta **Hasan Sakar,** bivši grški minister **Harasikis,** pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. **Božidar Purić** in predsednik rumunskega odseka g. **Tabakovici.**

Nadaljevanje posvetovanj

Bukarešta, 13. maja. b. Konferenca držav Balkanskega sporazuma se nadaljuje tudi še danes. Jugoslovanski zunanji minister g. **Jevtić** je moral zapustiti Bukarešto in se je vrnil z včerajšnjim dopoldanskim ekspresom v Beograd. V Bukarešti ga zastopa pomočnik dr. Purić, ki je že od početka sledil poteku vseh sej. G. Bogoljub Jevtić je ob svojem povratku izjavil novinarjem, da je popolu optimist v pogledu vseh zaključkov bukareške konference. Podaljšana bukareška konferenca bo, kakor se doznava, končano delo nocoj. Nocoj bo tudi izdan sklepni komunike. V Bukarešti zbrani časnikarji, ki so hoteli za vsako ceno razvozljati pravi vzrok temu nenadnemu podaljšanju, to dejstvo živo komentirajo. Po kratki izjavi, ki jo je podal včeraj časnikarjem romunski zunanji minister **Titulescu, se je v teku današnjega dopoldneva vršila še ena seja sveta, popoldne pa druga.** Na teh sejah se je svet držav Balkanskega sporazuma bavil z novo postavljenimi vprašanji mednarodne politike, nato pa se je obravnavalo poročilo **gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma** z ozirom na predloge, ki so bili izneseni v Ankari in katere je sedaj stalni svet držav Balkanskega sporazuma odobril.

Kar se tiče dosedanjih sej stalnega sveta, moramo poudariti **popolno solidarnost, ki vlada v vseh delagacijah v pogledu mednarodnih vprašanj.** Ta enotnost se je pokazala tudi v vprašanju sklepov, ki jih je prinesla konferenca zastopnikov velesil v Stresi. **Glede nadaljnega oboroževanja Avstrije, Madjarske in Bolgarije, je načelno stališče stalnega sveta odklonilno,** ker bi oboroževanje v teh državah dovedlo do nove revizionistične kampanje, ki bi mogla porušiti današnji mir. **Balkanski sporazum ne bo dopustil nobene diskusije o revizionizmu in je proti oboroževanju, če se istočasno ne povečajo varnostne mere. Kar se tiče restavracije Habsburžanov, je konferenca držav balkanskega sporazuma, v kolikor smo mogli doznati, zavzela isto stališče kakor Mala antanta.**

Včeraj popoldne se je vršila v čast zunanjim ministrom **svečana seja rumunskega parlamenta,** ki ji je predsedoval predsednik Saveanu in ki je imel pri tej priliki kratek govor, v katerem je poudaril značaj Balkanskega sporazuma za evropski mir. Ob navdušenih vzklikih »Živio Balkanski sporazum, živela Jugoslavija, živela Grčija, živela Turčija!«, so zunanji minister in poslanci zapustili zbornico.

Francoski poslanik pri Jevtiću.

Beograd, 13. maja. b. Danes dopoldne je naš zunanji minister in predsednik vlade g. Jevtić sprejel v daljši avdijenci novega francoskega poslanika na našem dvoru Roberta Du Dampierra.

*

Lavalovi razgovori v Varšavi

Uradni komunike

Varšava, 13. maja. Pat poroča: Izšel je uradni komunike o francosko-poljskih razgovorih. Komunike pravi med drugim:

Prijateljski razgovori, ki so se nadaljevali med zunanjima ministroma gg. Beckom in Lavalom za časa Lavalovega bivanja v Varšavi, so dali poljskemu in francoskemu zunanjemu ministru priložnost za odkrito in prisrčno izmenjavo misli o glavnih vprašanjih splošnega značaja, posebno pa o tistih, ki ta trenotek zahtevajo pozornost obeh vlad.

Proučavanje vprašanj, ki se je tako načelo, je bilo **prežeto s čuvstvi vzajemnega zaupanja in iskrenega medsebojnega razumevanja.** To je omogočilo obema ministroma ugotovitev obojestranskih prizadevanj za dosego istega cilja: ohranitve miru in evropske varnosti z organiziranjem širokega mednarodnega sodelovanja, odprtega vsem, ki hočejo sodelovati.

Francoski in poljski zunanji minister se veselita, da moreta dati v službo miru svojo voljo do tesne solidarnosti, izražene v francosko-poljski zvezi.

Danes v Moskvi

Moskva, 13. maja. AA. Francoski zunanji minister Laval je snoči prispel čez obmejno postajo Njegorelo v Sovjetsko Rusijo. Poročevalcem sovjetskih listov je dal izjavo, v kateri je poudaril prijateljski značaj svojega obiska v Sovjetski Rusiji. Dalje je **izrazil nado, da bodo razgovori v Moskvi omogočili, da se prijateljski odnošaji med Francijo in Sovjetsko Rusijo še bolj razvijejo.**

Trojni jubilej

Beograd, 13. maja b. Včeraj je proslavil patrijarh srbske pravoslavne cerkve v Srem. Karlovcih trojni jubilej, namreč 5letnico, odkar je zasedel patrijarski prestol, 30letnico, odkar je sprejel redovno zaobljubo in 25letnico hirotoniranja.

Vremenska napoved

Oblačno vreme bo trajalo dalje. Mestoma deževje.

Spor med Italijo in Abesinijo

Italija bi hotela anektirati deželi Harar in Ogadon

Pariz, 13. maja. r. Rimski dopisnik lista »Echo de Paris« pravi, *da se v Londonu ne strinjajo z italijanskim staliśčem, da bi bila za abesinski spor pristojna edino Italija, ne pa DN.* Dalje piše dopisnik, da je v britanskih krogih nastalo neko nerazpoloženje, ker se je italijanska vlada odločila za represivne ukrepe. Tamkaj mislijo, da se Italija ne bo zadovoljila s protektoratom nad Abesinijo, temveč da bo hotela *anektirati deželi Harar in Ogadon,* da bi tako dosegla zvezo med italijansko Eritrejo in Somalijo. Na ta način bi bil Džibuti odrezan od svojega zaledja in dežela okoli izvira Nila bi prišla pod nadoblast Italije. Tega pa, sklepa dopisnik, Velika Britanija pod nobenim pogojem ne bo dopustila.

Francoske skrbi

Pariz, 13. maja. AA. *Odnošaji med Italijo in Abesinij ospravljajo francosko javnost v čedalje večje skrbi.* Francozi bi hoteli, da se prepreči oborožen spopad med obema državama, ker bi tak spopad mogel imeti tudi usodne posledice v Evropi sami. Včeraj so se vršili v Londonu in Parizu *diplomatski razgovori o tem, kako naj bi se popravilo razmerje med Italijo in Abesinijo še pred 20. majem, to je dnem, ko bo svet DN razpravljal o apelu Abesinije nanj.*

Francoska javnost je danes javno izrazila svojo bojazen o priliki poročil iz Londona, da so britanski krogi zdaj prepričani, da Italija išče povoda, če že ne za to, da proglasi svoj protektorat nad Abesinijo, pa vsaj za to, da zasede abesinski pokrajini Ogadon in Harar in tako ustvari teritorialno zvezo med Eritrejo in Somalijo. V Lodonu mislijo, da bi do *oboroženega spapada moglo priti že sredi tega meseca.*

Ni potrebno niti omeniti, da bi zavzetje teh dveh pokrajin po Italiji ne bilo všeč ne Franciji ne Angliji, ker bi francosko pristanišče Džibuti, ki je z železniško progo zvezano z abesinsko prestolnico izgubilo svoj trgovinski značaj in bi po drugi strani Cansko jezero, kjer izvira Nil, prišlo pod kontrolo Italije, česa pa bi Anglija nikakor ne želela.

Nova ladja na potu

Napoli, 12. maja. AA. V Vzhodno Afriko je odplula ladja »Abazzia«. Na ladji je več ko 500 vojakov in častnikov, vojni material in drugo vojno orodje.

Angleži za energičen nastop

London, 13. maja. r. Tudi »*Daily Telegraph*« ostro kritizira držanje Italije v sporu z Abesinijo. List pravi med drugim, da je to držanje napravilo v državah, ki so prijateljsko naklonjene Italiji, vtis, kakor da želi Italija s silo urediti vprašanja, ki bi se dala poravnati s prijateljskim sporazumom. *To pa kaže, da gre Italiji za druge cilje in da ji ni samo do varnosti svojih kolonij v Vzhodni Afriki.* V Rimu bi se morali zavedati, pravi list dalje, da bi utegnila morebitna oborožena intervencija Italije v Abesiniji ogrožati tudi interese drugih držav.*V sedanjih časih je nevarno delati politiko prestiža, ki naj omogoči italijanski protektorat v Abesiniji.*

»*News Chronicle*« opozarja, da je angleško javno mnenje še vedno z ogorčenjem odbijalo napade velikih sil na male in slabotne narode. Če Italija napade Abesinijo, javno mnenje Velike Britanije tega ne bo moglo odobravati.

London, 13. maja. *Reuter* poroča: Današnji »Times« ponovno naglaša, da *Francija in Velika Britanija s čedalje večjim vznemirjenjem pazujeta razvoj spora med Italijo in Abesinijo. List pravi, da predlaga Francija skupno britansko-francosko demaršo v Rimu in Addis-Abebi.* Obe vladi bi predlagali ustanovitev *arbitražnega odbora.* Britanska vlada, pripominja »Times« je naklonjena misli o ustanovitvi arbitražnega odbora, vendar sodi, da je potreben *še energičnejši korak, kakor ga predlaga Francija.*

Ožje občinske volitve v Franciji

Pariz, 13. maja. Havas poroča: Glede na včerajšnje ožje občinske volitve navajajo listi kot glavne karakteristike volilnih rezultatov tele štiri točke:

1. V pariškem občinskem odboru ostane tudi v bodoče nacionalistična večina;
2. komunisti so dosegli nove uspehe na periferiji Pariza;
3. na deželi se razmerje med strankami ni bistveno izpremenilo;
4. splošna tendenca volilcev gre na skrajno desnico in na skrajno levico v škodo zmernih strank.

Desničarski listi očitajo vladi, da ni nastopila zadosti odločno nasproti skrajni levici, listi skrajne levice pa vidijo uspeh v tem, da ni pomagal skrajni desničarski element.

Lyon, 13. maja. AA. Pri ožjih volitvah je Herriot prodrl.

Odlikovanja

Beograd, 13. maja b. Odlikovani so: Z redom Jugoslovanske krone I. razr. Vajfert Djordje, bivši guverner in doživljenjski častni guverner Narodne banke, z Jugoslovansko krono II. razreda Bajloni Ignjat, bivši guverner Narodne banke, z Jugoslovansko krono IV. razreda Kavčič Josip in dr. Igor Rosina, z Jugoslovansko krono V. razreda Žak Dragutin, upravnik filiale Narodne banke v Mariboru, z redom Sv. Save I. razreda guverner Narodne banke dr. Radosavljević Milan in Čingrija Meljko.

S srebrno medaljo za vestno službovanje pa je bil odlikovan mornariški narednik Alojzij Jelšan.

Peta glavna skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Skupščini so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja, predstavniki češkoslovaškega in ruskega Sokolstva ter bolgarskih Junakov

Beograd, 13. maja. Savez Sokola kr. Jugoslavije je imel včeraj ob 10. v dvorani Saveza nabavljalnih zadrug svojo peto glavno skupščino, ki so ji prisostvovali poleg zastopnikov vseh jugoslovanskih sokolskih žup tudi **zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. polkovnik Milorad Radović,** minister **br. dr. Auer** in minister **dr. Avdo Hasanbegović.** V imenu predsednika Rdečega križa **kneza-namestnika princa Pavla** podpredsednik **senator Svetozar Tomić,** bolgarski poslanik na našem dvoru g. **Kazasov,** za poljsko poslaništvo g. **Šedlecki,** za predsednika vlade g. Jevtića pomočnik ministra zunanjih poslov g. **Jurišić,** pomočnik ministra prometa g. **Žika Ilić,** za ministra za soc. pol. g. **dr. Lazar Besarović,** za ministra trgovine in industrije g. **Jovan Kraljević,** potem zastopniki beograjske občine, Narodne odbrane in ostalih kulturnih in nacionalnih združenj.

Kot zastopniki slovanskega Sokolstva so se skupščine ugeležili za Zvezo bolgarskih Junakov **dr. Mihajlo Minev** in **Dimitrije Lazov,** za Československo Obec Sokolsko **br. Kepl,** za rusko Sokolstvo **br. Dreiling** in **Artamonov.**

Po otvoritvi glavne skupščine po I. namestniku staroste SSKJ **br. Ganglu** je bila med viharnimi ovacijami odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., ravnotako Zvezi Slovanskega Sokolstva, ČOS in Zvezi bolgarskih Junakov.

Podstarosta **br. Engelbert Gangl** je imel nato krasen govor, v katerem se je najprej s pieteto spomnil tragične smrti prvega Sokola, blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pozdravil mladega kralja Petra II. in vse ostale odlične goste in predstavnike. V svojih nadaljnjih izvajanjih je zlasti podčrtal važnost sokolske misli na deželi, kar sta nam pokazala pokrajinska zleta v Sarajevu in Zagrebu. Zato bo uprava SSKJ še nadalje polagala vso skrb na naše kmetske sokolske čete, ker hočemo, da bi sokolska misel zajela našo zadnjo vasico širom Jugoslavije. Govor br. Gangla je bil sprejet z burnim odobravanjem, nakar je bolgarski zastopnik **br. dr. Minev** prečital pismo generala **Atamasova,** bolgarskega zunanjega ministra in predsednika bolgarskih Junakov. **»Bratu starešini Jugoslovenskih Sokolov, Beograd. Dragi brat starešina! Ni mi mogoče, da bi osebno prisostvoval in osebno izrazil svoje spoštovanje in svoje bratske pozdrave, kakor to iz srca želim. Živim v radostnem pričakovanju, da se kmalu vidimo, da bi posvedočil pred Teboj in jugoslovanskimi Sokoli svoja iskrena čustva vdanosti sokolsko-junaškemu delu. Pozdrav preko Tebe bratski Jugoslaviji. Zdravej! Predsednik Saveza Junakov v Bolgariji, general Raško Atanasov.«**

Pismo br. Atanasova je bilo sprejeto z viharnimi ovacijami.

V imenu ČOS je pozdravil skupščino **br. Kepl** in za rusko Sokolstvo **br. Dreiling.** Po pozdravih sokolskih predstavnikov je imel lep programatičen govor minister **br. dr. Ljudevit Auer,** kar je vzbudilo velike ovacije in odobravanje.

Po kratkih formalnostih je starosta Sokolske župe Osijek **br. Petrović** zbranim delegatom sporočil, da so bila vsa poročila sprejeta že na konferencah in da predlaga skupščini novo listo savezne uprave: I. namestnik staroste br. **Engelbert Gangl,** II. br. **Gjura Paunković,** III. br. **dr. Oton Gavrančić,** IV. br. **Čedo Milić** in V. br. **dr. Ignjat Pavlas,** načelnik br. **dr. Alfred Pichler,** namestniki načelnika bratje **Miroslav Vojinović** (Beograd), **Josip Jeras** (Ljubljana) in **Ivan Kovač** (Beograd), načelnica sestra **Elza Skalarjeva** (Ljubljana), njene namestnice **Dana Ilićeva** (Beograd), **Joža Trdinova** (Ljubljana) in **Štefica Brozovićeva** (Zagreb). Ko je bila sprejeta še ostala lista savezne uprave, so zborovalci zapeli »Hej Slovani«, zastopnik bolgarskih Junakov **br. Lazov** pa je imel navdušen govor o skupnem delovanju jugoslovanskih Sokolov in bolgarskih Junakov, nakar je bila skupščina zaključena.

Slovenski praznik na Šmarni gori

Ljubljana, 13. maja

Šmarna gora je sicer za Ljubljančane najbolj priljubljena izletna točka — in mrgoli zlasti ob nedeljah na njenem vrhu vse polno ljudi. Včeraj pa je bila Šmarna gora eno samo veliko človeško mravljišče.

Skoroda 3000 ljudi je včeraj prihitelo na počastitev triglavskega župnika, ki jo je organizirala ljubljanska Glasbena Matica.

Že na vse zgodaj so navalile ljudske množice na Šmarno goro, tudi zaključene skupine, med temi 40 Dovjanov, ki jih je vodil šolski upravitelj v Dovjah g. Serajnik. Prinesli so s seboj dva krasna venca, ki so ju obesili k plošči. Slovesno pritrkovanje v Vodicah in Smledniku je javljalo začetek slovesnosti, ki je pričelo s službo božjo v šmarnogorski cerkvici. Sveto opravilo, katero je prenašala tudi ljubljanska oddajna postaja, je opravljal stolni kanonik *dr. Kimovec,* na koru so pa peli člani moškega zbora Glasbene Matice Nedvedovo slovensko mašo »K tebi srca povzdignimo«, Gruberjev mešani zbor »Prošnja«, Sattnerjevo »Jezus moja sreča« in Schwabovo »Zdrava Marija« s solistko gospo Zupanovo.

Kdor je slišal orgle in videl kor, ni mogel pričakovati boljšega petja. Eno in drugo je popolnoma neprimerno. šmarnogorska cerkev ima danes že toliko zvestih obiskovalcev, da bi si lahko oskrbela nove orgle, ki bodo odgovarjale današnjemu času in vzvišenemu namenu. Nove orgle bo treba tudi potisniti nazaj do zida, da bo pred orglami prostor za zbor, kajti na sedanjem stranskem prostoru, ki je komaj za 12—16 pevcev se je gnetlo nad 50 ubogih ljudi, ki so komaj dihali, kaj še, da bi brezhibno peli. No, naše ženice in možje so bili kljub temu prav zadovoljni — in mi tudi. Zbor je vodil gosp. ravnatelj *Polič,* pri škripajočih orglah se je pa mučil gosp. *Pavlič.*

Po končani službi božji je župan ljubljanski g. *dr. Vladimir Ravnihar* pozdravil v imenu Glasbene Matice Aljaževe častilce, orisal Aljaževo glasbeno delo in njegov odnos do Glasbene Matice, nato pa odgrnil zaveso, ki je pokrivala ploščo. Vsa ogromna ljudska množica je v najglobljem spoštovanju zaorila v trikratni »Slava«. Ploščo je blagoslovil dr. Kimovec, mešani zbor Glasbene matice pa je k blagoslovitvi odgovarjal s slovenskim psalmom. Po blagoslovitvi je v imenu g. bana pozdravil navzoče *dr. Hacin,* za Slovensko planinsko društvo *dr. Pretnar,* ki je proslavljal Aljaža, kot pionirja plemenitega planinstva, za Aljažev klub je govoril *prof. Janko Mlakar,* za občino Tacen župan *Medved,* za Dovjane šolski upravitelj iz Dovja g. *Serajnik,* za sorodstvo sin Aljaževe nečakinje *Filip Kalan,* za TK Skalo ing. *Kham,* nato pa je župnik *Jane* iz Vodic prevzel ploščo v cerkveno posest in varstvo.

Nato je sledil koncert Aljaževih skladb, pri katerem so sodelovali razni zbori.

Kot prvi je nastopil *mešani zbor iz Gor. Pirnič* pod vodstvom šol. upravitelja gospoda *Macarola.* Zbor ima 25 pevk in pevcev. Glasovno je prav dober material in zapel nam je »Oj planine« in »Cerkvico«.

Sledil je moški zbor — 16 po številu — društva *Zarja iz Tacna* pod vodstvom gosp. *Premrla.* Zbor mi je ugajal. Ima čiste, sveže mlade glasove in temperamentega pevovodjo. Prav lepo in ubrano je zapel moški zbor »Zakipi duša« in »Na dan«. Tudi baritonist ima prav prijeten liričen glas, kakoršnih navadno ne najdemo na deželi.

Mešani cerkveni zbor (24) *iz Šmartnega* je nastopil pod vodstvom g. *Premrla* z »Ne zveni mi« in »Domovini«.

O našem znanem *Slovenskem vokalnem kvintetu* in *zboru Glasbene Matice* ne bom govoril, ker smo ju itak slišali pretečeni petek v filharmonični dvorani in sem o tem poročal v nedeljski številki. Omenim naj samo, da sta bila kvintet in zbor boljše razpoložena, kar je povsem razumljivo, če vpoštevamo čist plainski zrak in več tisoč poslušalcev.

Izven programa je nastopil še *mladinski zbor iz Št. Vida nad Ljubljano* pod vodstvom gosp. učitelja ter znanega odličnega glasbenika *Juvana.* Iz 100 mladih grl je zadonelo več lepih v srce segajočih pesmi, ki so nas izredno navdušile in naravnost presenetile. Juvan spada med one tihe, skromne in vztrajne delavce, ki dosega izredno lepe uspehe. In danes smelo trdim, da šentviški mladinski zbor prav nič ne zaostaja za Trboveljskimi slavčki.

Omenili smo že, da je vso slovesnost prenašala ljubljanska oddajna postaja, ki je s tem prenosom slavila tudi svoj praznik. — Tehnični vodja ljubljanske oddajne postaje, dekan tehnične fakultete ljubljanske univerze gosp. profesor ing. *Marij Osana* je namreč zgradil posebno kratkovalno oddajno postajo s približno 4 vatno energijo, ki je včeraj prvič oddajala radijski program na kratkih valovih in svojo prvo oddajo otvorila s prenosom iz Šmarne gore.

Šmarnogorsko Aljaževo spominsko slavje je bilo eno najlepših in bo ostalo vsakemu udeležencu v neizbrisnem spominu.

Mala Ernesta Torničeva je že zdrava

Kakor smo poročali, je 3 letno Ernestino Torničevo ugriznil pes. Naknadno smo izvedeli, da je pes popadel dekletce, ko mu je hotelo vzeti skledo, iz katere je jedel. Ugriz je ostal brez posledic. Ugotovljeno je, da je pes zdrav, mala Ernestina pa je že pred dnevi zapustila bolnico.

Nova žrtev Turnca

Ljubljana, 13. maja.

Lep nedeljski dan **in dopoldansko spominsko** slavje župniku **Aljažu je privabilo na** Šmarno goro in v njeno okolico **na tisoče ljudi.** Vnetejše planince, zlasti pa plezalce, **vabi** zlasti Turnc za Šmarno goro, ki velja za najboljše vežbališče naših bodočih plezalcev na triglavsko severno steno. A kakor izgleda Turnc nedolžno, tako je zavraten in marsikdo je na njem že z življenjem plačal svojo preveliko ljubezen do planin.

Prejšnjo nedeljo se je na Turncu smrtno ponesrečil Mirko Dovič in komaj je grob zagrnil njegovo mlado življenje, je Turnc zahteval zopet novo žrtev.

Včeraj je med 4 in 5 uro popoldne plezala na Turnc manjša skupina ljubljanskih planincev, kateri se je priključil mladi akademik, jurist S v e t o z a r L i k a r iz Celja. Vsi so srečno priplezali do vrha in se spustili zopet v globino, le nesrečni Likar je hotel še enkrat splezati na vrh. Naenkrat pa je sredi stene omahnil in strmoglavil v globino. Ravnotako kakor preje Dovič se je kotalil po robovih skale in gotovo bi obležal na mestu mrtev, da ga niso ob vznožju skale zbrani plezalci ujeli v roke in tako preprečili njegov nadaljnji padec. Likar je dobil strašne poškodbe, tako težke notranje poškodbe, močne poškodbe na glavi, dvakrat si je zlomil levo roko in ključnico in bruhal je kri. Njegovi tovariši so takoj obvestili o nesreči reševalno postajo, ki je takoj poslala reševalni avto in reševalce, ki so Likarja prepeljali na kirurški oddelek splošne bolnice. Kljub takojšnji pomoči je Likar danes ob 10. uri zjutraj umrl.

Družabni večer primorskih akadem.

Ljubljana, 13. maja.

V soboto zvečer so v vseh prostorih Kazine imeli svoj družabni večer člani Kluba Jugoslovanskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre. Kako priljubljeni so taki večeri naših primorskih akademikov priča najbolj dejstvo, da je ob 20. uri bila dvorana že tako nabito polna, da so morali mnogi, ki so prišli v zadnjem trenutku, oditi, ker ni bilo mogoče več dobiti prostorov.

Večer, katerega je otvoril predsednik kluba g. K o r š i č in na katerem so sodelovali članica ljubljanske drame ga. Cirila M e d v e d o v a, konservatorist gosp. D o l n i č a r, Akademski pevski oktet, člani Zagrebške »Istre« z narodno istrsko pesmijo in z recitacijami iz čakavske lirike, je uspel v vsakem oziru prav lepo. Večera so se udeležile delegacije primorskih akademikov iz Zagreba in Beograda — in od vseh iskreno pozdravljen tudi vodja naše primorske emigracije g. dr. Ivan Marija C o k.

»Jutrovi« odmevi domačih glasov

Nedeljsko »Jutro« je kot nekakšno dopolnilo komentarjev inozemskih listov o naših volitvah objavilo še »domače odmeve nedeljskih volitev«. Serijo teh odmevov pričenja »Jutro« s citatom iz našega lista, katerenu je pri tej priliki izkazalo to čast, da nas je unapredilo iz »volilnega lista« v »glasilo g. ministra dr. Marušiča«. Za ta avanzma se mu vsekakor zahvaljujemo.

S citatom iz našega lista pa ni imelo »Jutro« posebne sreče. O volitvah smo namreč objavili več člankov, ki so kot nepodpisani izražali mnenje uredništva. V teh člankih bi se našla tudi marsikatera zanimivost za gospode okoli »Jutra«, vendar pa »Jutro« iz teh člankov ne citira, temveč le iz nekega podpisanega, ki seveda izraža v prvi vrsti mnenje pisca, ne pa uredništva, kar je seveda znano tudi »Jutru«. Ker pa citira »Jutro« iz tega članka nekatere odstavke v kurzivu, moramo sklepati, da se ti odstavki zde »Jutru« posebno važni. In če pomislimo na navade že preteklih dni, postaja hitro jasno, zakaj se zde »Jutru« ti odstavki tako važni. V njih se namreč pravi, da sta **gg. Jevtić in Marušič moža takšnega formata, da ne bosta preganjala onih, ki so se pri volitvah abstinirali, ker morejo nositi posledice za to abstinenco le oni, ki so volilce do te abstinence zapeljali.**

Žal pa »Jutro« ne pove, če smatra to naziranje za pravo ali za napačno, niti ne pove, kaj misli o onih, ki so skrivaj ali bolj očitno propagirali abstinenco. Tako se »Jutrovi« odmevi domačih glasov končujejo le z velikim vprašanjem.

Nadalje citira »Jutro« še »Kmetski list« in tu posebno poudarja njegove besede **o novi politiki** ter o nalogah novih poslancev. Tudi pri tem citiranju se vzdržuje »Jutro« vsakega komentarja, da bralec ne ve, če »Jutro« to **novo politiko** priporoča ali ne.

Samo k citatu iz **»Preloma«** dodaja **»Jutro«** svoj komentar, ki ga pa javnost **pozna že na** izust.

Najbrže bo treba počakati še **nekaj časa, da** bodo v **»Jutru« odmevi domačih glasov — bolj jasni.**

Savez jugoslovanskih nacionalnih akademskih organizacij ustanovljen

Velike manifestacije visokošolcev — Prvi predsednik Saveza zagrebški visokošolec Marinković Niko

Ljubljana, 13. V. 1935.

V poteku kongresa jugoslov. visokošolcev prinašamo danes na kratko le poročilo, dočim bomo v eni naslednjih številk našega lista objavili značilnosti in celotno sliko poteka kongresa.

V soboto popoldne so se zbrali v univerzitetni zbornici pooblaščeni delegati, da ustanove edinstveno organizacijo nacionalne visokošolske omladine. Prisotni so bili tudi univerzitetni profesorji iz Beograda in Zagreba, kot domačin je pozdravil zborovalce rektor naše univerze, od profesorjev pa so bili navzoči **dr. G. Krek, dr. J. Tomšič** in **dr. J. Jurković.** — Predsednik kongresa **g. Uršič A.** se je v uvodu spomnil naše nepozabne žrtve, blagopokojnega kralja Aleksandra I., čigar spomin so navzoči počastili z enominutnim molkom. Mlademu kralju Petru II. je med burnim odobravanjem bila odposlana vdanostna brzojavka. — Pred dnevnim redom je univ. prof. **dr. Laza Popović iz Zagreba** imel referat: **Kralj i omladina.** — Pri razpravljanju o osnutku Saveznih pravil so nastale nekatere nesoglasnosti med poedinimi akcijskimi odbori, radi česar je predsednik skupščino prekinil in javil, da se bo nadaljevala v ponedeljek ob 7. uri zjutraj na Taboru.

Iz manifestacijskih govorov pred magistratom naj posebej omenimo temperamentna izvajanja zagrebškega akademika **Marinkovića.** V ognjevitih besedah, ki so močno razvnele zborovalce, je naglašal, da hoče jugoslovanska nacionalna omladina zvesto čuvati oporoko svojega kralja, genija, ki jo je najbolj razumel, ljubil in ščitil. Toda ne samo, da hoče čuvati sveto zapuščino velikega Zedinitelja, ampak hoče tudi vztrajno nadaljevati njegovo delo. Mladina se je zavedla Balkana. Balkanci smo in smo na to ponosni. Ustvariti hočemo socialno pravično nacionalno Jugoslavijo. Balkanska civilizacija ne argumentira z atentati, ampak sloni v globoki socialni in nacionalni pravičnosti. Zato zahtevamo, da Evropa Balkan prizna, in pristanemo samo na take sporazume, kjer se sosedje z nami sporazumevajo kot z enakovrednimi. Nacionalna omladina ni od nikogar najeta, je in hoče ostati svoja zvesta kralju in do zadnjega utripa vdana domovini, močni, enotni, nedeljivi Jugoslaviji. Samo taka bo lahko prevzela in izvedla težke naloge, ki jo čakajo.

Govornik je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Množica je valovala in vzkliki kralju in domovini dolgo niso pojenjali.

Za njim je govoril kot zastopnik bolgarskih visokošolcev ak. Pavle Denkov. Jedro njegovih res bratsko toplih izvajanj je bilo v pozivu akademikom, naj do zadnje hiše poneso klic nove dobe, ko ne bo nihče več rekel: »Jaz sem Srb, Hrvat, Slovenec, Bolgar«, ampak: »Jaz sem Jugoslovan.« Iz besedi mladega bolgarskega akademika je živo zavela velika ideja nesmrtnega Stambolijskega. Telo so mu ubili, niti groba mu niso privoščili, ideja pa živi in mladina, narodova bodočnost, veruje v dan, ko bo velika ideja res meso postala in med nami prebivala.

Zveza naprednih akademskih starešin je delegatom priredila v Kazini pozdravni večer, katerega so se udeležili odlični predstavniki našega javnega življenja. Večeru je predsedoval dr. Zalokar A., ki je s prisrčnimi besedami pozdravil zbrane. Delegatom so nazdravili še ljubljanski župan dr. Ravnihar Vl. in direktor Reisner J. Zahvalili so se dr. Ilešič Fr. dr. Popović L. iz Zagreba in dr. Popović N. iz Beograda. Tudi iz tega sestanka je bila poslana brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II.

Ostali udeleženci kongresa so si ogledali ponočno življenje Ljubljane in s svojim temperamentom poživljali ljubljanske ulice do ranih jutranjih ur. Vsi hvalijo lepoto, mirnost in čistoto našega mesta ter prijaznost meščanstva.

Nadaljevanje kongresa na Taboru — Sklepi — Uspehi Zaključek

Danes dopoldne se je nadaljevala ustanovna skupščina, ki je bila v soboto popoldne prekinjena. Sporni vzroki, ki so dovedli do prekinitve, so bili tudi danes posebno v zahtevah beograjskih delegatov neposreden povod, da ni prišlo do popolnega soglasja. Po mestoma živahni debati o pravilih bodočega Saveza je bilo končno glasovanje o definitivni osvojitvi predloženega osnutka pravil. Ker so ostali beograjski delegati v manjšini proti glasovom zastopnikov univerz Ljubljane, Zagreba, Subotice in Skoplja, so odklonili, vsaj začasno, svoj vstop v bodoči Savez. Pri nato sledečih **volitvah je bil najprej osvojen predlog, da se glasuje poimensko. Za predsednika je bil izbran pravnik zagrebške univerze g. Marinković Niko, na katerega je naslovil predsednik kongresa A. Uršič** bodrilne besede, **naj se zaveda** velike naloge, ki jo je sprejel z izvolitvijo, in važnosti dela, ki čaka danes ustanovljeni, žal za enkrat okrnjeni Savez jug. nac. akad. organizacij.

Med drugim je dejal: »Mesto, ki smo ti ga danes zaupali, zahteva odločnega, samozavestnega in avtoritativnega nastopa in je najvišje, ki ga more akademik doseči v svojem organizatornem delovanju. Pričakujemo od tebe, da se ne boš dal vplivati od nikogar, in glej, da dvigneš in zbereš res vso jugoslovansko nacionalno akademsko omladino v okvir Saveza. Mi ti iskreno čestitamo.« Besede g. Uršiča so bile sprejete z viharnim odobravanjem novemu predsedniku, ki se je takoj nato v kratkih in jedrnatih besedah zahvalil za izvolitev in pomembno poudarjal, da hoče usmeriti delo Saveza poleg nalog, ki mu jih je omenil tovariš Uršič, še k čim večji socialni usmeritvi miselnosti in dela v Savezu včlanjenih organizacij. V imenu zbranih udeležencev kongresa je naslovil subotiški delegat **Išpanović** toplo tovariško zahvalo ljubljanskim organizatorjem kongresa **A. Uršiču, R. Marušiču** in **E. Vidičevi** kot zapisnikarci ter vsem ostalim tihim in požrtvovalnim delavcem, da jim je uspelo privesti kongres vsaj do tega uspeha, ki ga je dosegel. Povdarjal je, da ni njihova krivda, če ni šlo vse tako, kakor bi želeli, zato pa bomo morali v bodoče vsi s i večjo voljo zagrabiti za delo, da premostim trenotno še obstoječe razlike. V svojem o govoru je Uršič dejal naj se tolmači njiho prizadevanje in v delo za kongres vloženu tr samo kot dolžnost, ne pa zasluga.

Pri nadaljevanju volitev je bil izbran predsednika nadzornega odbora ljubljans delegat R. Marušič, za predsednika č nega razsodišča pa Subotičan Lečić. Sk ščina je izbrala tudi upravni odbor in os izvršni odbor, sprejela številne predloge o narini, nekaterih tehničnih vprašanjih drugo.

Preostanek dopoldneva in popoldne je ločen zaključnim referatom, o čemer bomo poročali. Popoldne se odpelje večina udeleže cev z dvema posebnima vlakoma na Bled, si ogleda krasote našega gorenjskega k Zvečer se vrnejo udeleženci na svoje domo

Za pomorsko silo Jugoslavije

12.000 podmladkarjev J. S. manifestira za jugoslov. Jadra

Ljubljana, 13. maja.

Akademija podmladkov JS

V soboto zvečer so v unionski dvorani podmladki JS vseh ljubljanskih šol imeli akademijo, ki so jo počastili tudi predsednik oblastnega odbora Jadranske Straže podban g. **dr. Pirkmayer** z vsem odborom in ves krajevni odbor ljubljanski ter ves odbor železničarskega krajevnega odbora JS, nadalje general g. **Jovanović** v zastopstvu div. generala g. Nedeljkovića, rektor g. inž. **Samec,** mestni predsednik g. **dr. Ravnihar,** češkoslovaški konzul g. **ing. Sevčik,** načelnik vseh slovenskih podmladkov JS prosvetni šef g. **Breznik** z vsemi nadzorniki prosvetnega oddelka in z mestnim nadzornikom g. **Grumom,** Advokatsko zbornico je zastopal g. **dr. Krivic,** Zvezo industrijcev gen. tajnik g. **inž. Suklje,** Pokojninski zavod direktor g. **dr. Vrančič,** direktor policije g. **Keršovan,** senator g. **dr. Gregorin,** zastopniki ČJL, seveda tudi upravitelji vseh naših šolskih zavodov in tako mnogo drugega občinstva, da je bila dvorana razprodana, ves prazen prostor je bil pa nabito poln mladine. Dostojanstveniki so vsi prišli s svojimi damami. Sodelovalo je blizu 1000 učenk in učencev ter so nastopili godalni orkester drž. učiteljske šole, govornik s I. realne gimnazije, mladinski in mešani zbor II. realne gimnazije, deklamatorica s klasične gimnazije, srčkane učenke vadnice, pevke I. dekliške mešč. šole, deklamator s III. real. gimnazije, mešani zbor klasične gimnazije, mešani zbor, harmonikarji in violinisti s I. real. gimnazije, dražestne pevke in narodne noše ženske realne gimnazije z radio orkestrom, dijakinje IV.a razreda učiteljske šole, fantje in dekleta z dvorazredne trg. šole, deklamator s I. real. gimnazije, močni in odlični mešani pevski zbor učiteljske šole in meščanska šola z Viča. Najbolj je vžgala **himna podmladka JS,** ki jo je komponiral znani priredilelj narodnih pesmi **M. Tome,** ko je uporabil tudi motive »Mladih vojakov«, in jo je mladinski zbor II. realne gimnazije pod temperamentnim vodstvom g. **prof. Švajgerja** zapel tako strumno, živo in korajžno, da je plamteča himna mladih stražarjev Jadrana prišla do najpopolnejše veljave. Neprestano je to himno prepevala mladina tudi na Kongresnem trgu in pri sprevodu, kjer jo je nad eno uro igrala tudi zgledno pridna železničarska godba »Sloga«. Tudi godbeniki »Sloge« so člani JS in so poveličali prelepo mladinsko slavnost s svojim požrtvovalnim **brezplačnim nastopom.**

Na akademiji je bilo vse lepo in imenitno, le disciplina je bila zelo, zelo šibka. Za take prilike bi morala priti do veljave zopet stara šolska disciplina, ki so jo že skoro izločili iz naših šol. Potem bi tudi ne bilo med poslušalci toliko nervoznosti zaradi nemirov in šundra, ki ga je bila dvorana vse prepolna. Povdariti pa moramo, da je bil tako na Kongresnem trgu, kakor pri sprevodu, red ves čas vzoren.

Skupščina oblastnega odbora JS

Oblastne skupščine se je udeležilo 44 ogrankov JS, ki so poslali toliko delegatov, da je bila prostorna, s soho kralja Petra II. in s trobojnicami okrašena dvorana popolnoma zasedena.

Predsednik Oblastnega odbora JS, pomočnik bana g. dr. **Otmar Pirkmayer** je otvoril 13. redno oblastno skupščino ter pozdravil predvsem zastopnika bana prosvetnega načelnika g. **Breznika,** zastopnika komandanta Dravske divizije brig. generala g. **Jovanovića,** reprezentanta univerze, zastopnika mestne občine podžupana g. **Jarca,** zastopnika JUU g. **Završana,** zastopnike Narodne Odbrane, Udruženja rezervnih oficirjev, Kluba koroških Slovencev, Zveze vojnih dobrovoljcev, ZTOI, JČL, zastopnici Kola jugosl. sester go. dr. **Majaronovo** in go. **Zbašnikovo,** zlasti pa tudi zastopnika Centralnega odbora iz Splita g. dr. **Jerača** in g. dr. **Despota,** seveda pa tudi vse delegate. Ko je predsednik izjavil udanost najvišjemu pokrovitelju JS Nj. Vel kralju Petru II., je bila Nj. Vel. kralju Petru II. med največjimi ovacijami poslana udanostna brzojavka, prav tako pa tudi pozdravi kraljevskemu namestništvu, kraljevski vladi in banu g. dr. **Dinku Puecu.** Z globoko občutenimi besedami se je nato govornik spominjal prvega sina Jugoslavije ter vnetega podpornika in pospeševatelja JS **Nj. Vel. kralja Aleksandra I.,** ki so zborovalci njegov spomin počastili z dveminutnim molkom, nato pa z vzkliki »Slava!«

V svojem obširnem poročilu je predsednik predvsem omenjal Mladinski sklad Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za Podmladek JS, ki mu je oblastni odbor v počastitev spomina Velikega pokojnika iz svojih sredstev poklonil 50.000 Din. JS hoče pod svojimi prapori združiti vso našo mladino in jo vzgojiti v jadranskem duhu, kar se ji je do malega že tudi posrečilo. S pietetnimi besedami se je govornik nato spominjal smrti zaslženih odbornikov univ. prof. dr. **Boehma,** senatorja g. dr. **Rožiča,** zastopnika obrtništva Filipa Pristova in bivšega predsednika ter zastopnika trgovstva Frana Stupice, ki so jim zborovalci vzkliknili »Slava!«

Tudi organizacija ogrankov je uspela, da imajo že vsa naša mesta svoje krajevne odbore, a v Podmladku je organizirana takorekoč vsa šolska mladina. JS je povdarjala važnost pomorstva in z vsemi silami propagirala **zvezo Slovenije z morjem.** Pričele so se že priprave za razna javna dela, v kratkem pa postane dejstvo vsaj cestna zveza Ljubljane z Jadranom, ki ji bo sledila tudi železniška zveza.

Po aplavzu je tajnik g. dr. **Jeglič** prečital brzojavne pozdrave knezoškofa g. dr. Rožmana, izvršnega odbora JS iz Splita in Kluba koroških Slovencev, ki se zlasti zahvaljujejo za pomoč pri organiziranju kolonij koroške mladine na morju. Po poročilu g. **Bekša** v imenu verifikacijskega odbora je bilo zborovanje prekinjeno ter so zborovalci odšli na Kongresni trg k razdelitvi praporjev Podmladku.

Ob 15. popoldne je predsednik zopet otvoril zborovanje, kjer so bile vse točke, vsa poročila in predlogi sprejeti ali odklonjeni soglasno in brez debat. Za nadzorni odbor je g. dr. **Pintar** z najpohvalnejšimi besedami predlagal razrešnico, ki je bila tudi sprejeta soglasno. V imenu odbora za postavo kandidatne liste je g. inž. **Zelenko** predlagal dosedanjega zaslužnega predsednika podbana g. dr. **Pirkmayerja,** ki je bil izvoljen med viharnimi ovacijami. Tudi v upravni odbor so bili izvoljeni soglasno naslednji gospodje:

Bekš Joža, šef davčne uprave, Breznik Josip, načelnik prosv. odd. banske uprave, Brilli Janko, poslovodja, Dr. Červinka J., primarij Novo mesto, dr. Dular Milan, direktor velesejma, Gogala Josip, direktor trgovske šole, dr. Hlavaty Robert, zdravnik, Jančigaj Franc, mag. direktor, dr. Jeglič Željko, svetnik drž. žel., Jelačin Ivan, predsednik zbornice TOI, Jovanović Jovan, brigadni general, ga. Kmet Nada, Kos Tone, uradnik Zadr. gosp. banke, Majcen Ciril, predsednik Zveze gostiln. združenj, Marjanović Hubert, tajnik Učiteljske šole, dr. Murko Vladimir, tajnik Zveze jugoslov. hranilnic, Orožen Franc, sodnik Okrožnega sodišča, dr. Petrič Karel, direktor Higienskega zavoda, dr. Pirjevec Karel, direktor trg. akademije, Pirnat Viktor, referent banske uprave, Pogačnik Josip, tajnik TPD, dr. Slokar Ivan, generalni direktor Zadr. gosp. banke, Soss Karel, predsednik Združenja trgovcev, Tartaglia Kvitilijan, polk. in komandant žand. polka, Znidarčič Josip, sreski načelnik, dr. Vovk Janko, odvetnik, Jesenice, a eno mesto je rezervirano za zastopnika univerze. V nadzorni odbor so izvoljeni gg.: Jederlinič Tomo, učitelj mešč. šole, Vič, Kerševan Vekoslav, upravnik policije, Cugmans Josip, direktor želez. direkcije, dr. Pintar Ivan, zdravnik, dr. Oblak Ciril, odvetnik, dr. Zupančič Niko, minister v pok., nato so bili pa izvoljeni še delegati za glavno skupščino.

Sprejeti so bili zelo važni predlogi raznih ogrankov in oblastnega odbora samega, a izbira mesta prihodnje oblastne skupščine je bila prepuščena oblastnemu odboru, vendar bo pa prihodnja oblastna skupščina najbrže v Kranju. Smernice delovanja so bile sprejete v posebni resoluciji, zlasti so bila pa rešena važna vprašanja glede popustov na železnicah in pri raznih paroplovnih družbah za ekskurzije na morje. Ob 16.30 je predsednik g. Pirkmajer zaključil skupščino z zahvalo zlasti zunanjim delegatom.

Manifestacija podmladkov Jadranske Straže

Kdor je videl slavnostno razvitje zastav podmladkov JS na Kongresnem trgu in sprevod po mestu ter mimohod pred banovinsko palačo, je dejal z največjim navdušenjem, tako lepe in prisrčne ter vesele slavno Ljubljana še ni doživela.

Okrog odra pod Lavrenčičevo hišo, ki je okrašen s trobojnicami in kipom pokrovitel Jadranske Straže Nj. Vel. kralja Petra se je zgrnila ogromna množica mladine, ki štela po točnih raportih voditeljev nad 12 soč učenk in učencev vseh ljubljanskih okoliških narodnih, meščanskih in srednj šol. Svečanosti so prisostvovali tudi Ska s tremi prapori, vsi udeleženci oblastne sk ščine JS, oficirski zbor v paradnih unif mah in nešteta množica ljudstva od blizu daleč. Seveda je igrala tudi godba »Slog a pred odrom so se razvrstili reprezentan Podmladkov. Vsaka šola je poslala zasta nošo, dva pribočnika predsednika Podmlad poverjenika in botrico ali botra, a vsaka la je imela pripravljen tudi šopek za kumi Table so označevale različne šole, ki so nos tudi napise z gesli JS. Poleg godbe je s močni pevski zbor II. realne gimnazije p vodstvom prof. Švajgerja, na odru so bili glavni funkcionarji JS s predsednik g. dr. *Pirkmajerjem* na čelu, komanda Dravske divizije div. general g. *Nedeljko* s komandantom mesta brigadnim general g. *Jovanovićem,* reprezentant univerze, po župan g. prof. *Jarc,* načelnik Podmladk prosvetni šef g. prof. *Breznik,* senator g. *Gregorin,* tajnik dr. *Jeglič,* ter glavni ara žer g. *Pirnat,* a množico mladine je nadz roval njen voditelj g. prof. *Trošt.* Vse zast vonoše in njih pribočniki ter tudi mno druge mladine je nosilo *uniformo JS,* vsaj čepico z emblemom JS. Na odru je bil p pravljen oltar z visokim zlatim križem svečniki, pred njim pa miza s prapori. M gočno se je od temnih svečanih oblek, temn modrih uniform Podmladkarjev in paradn uniform zastopnikov vojske odražal rdeči o nat stol ga dekana g. dr. *Mihaela Opek* Vso svečanost je oddajala radio postaja poslušalcem je ves njen potek prav živo nazorno opisal g. Pirnat, zato govore obja ljamo le v najkrajšem izvlečku.

Najprej je mladino ogovoril predsednik dr. *Pirkmajer.*

Govoril je o pomenu in namenu JS ter najčastnejši nalogi mladine, da varuje na jugoslovanski Jadran. Opozarjal je mladir na svetost prisege praporjem JS in se spom njal nesmrtnih junakov, ki so ustvarili sv bodno domovino in ohranili naš jugoslova ski Jadran, nato je pa zaključil s pietetnir besedami hvaležnosti kralju Aleksandru I in vzklikom *kralju Petru II. našemu vrho nemu pokrovitelju, kateremu bomo danes o izročitvi praporov prisegli vernost in zvest bo ter predali obljubo, da bomo sledili zgl du njegovega velikega očeta v delu za nar in domovino. Slava Viteškemu kralju Ale sandru I.*

Živel Nj. Vel. kralj Peter II.

Godba je zasvirala državno himno in vs na trgu zbrana mladina jo je pela z nj

Pred blagoslovom je spregovoril stolni d kan, kanonik g. dr. *Mihael Opeka.* Opisal j kako je Krist ljubil svojo domovino, zlasti p morje, saj je na morju poklical Petra in An dreja, napravil čudež, ko je morje pomir iz čolna je učil in na morju je pokazal i postavil Petra za poglavarja cerkve. Ves sv naj sliši prisego mladine in zaobljubo, da pripravljena za domovino in morje žrtvova tudi svoje življenje. »Srčno rad blagoslavlja vaše zastave, saj pomenijo vašo trdno skup nost in voljo korakati k plemenitemu cilj JS, pomenija pa tudi vašo zvestobo v sve službi domovine. Zato bom s polno dušo in i globine svojega srca poklical kar najobilnejš blagoslov na vaše prapore in vas, da bi bil vedno močni in pogumni ter zvesti združeni v ljubezni do domovine!«

Cerkveno opravilo blagoslovitve je spremljala godba, nato je pa pričel predsednik g dr. Pirkmajer slovesno izročati zastave s kratkim nagovorom.

Na oder so prihajali zastavonoše z botrico ali botrom. Čim je predsednik g. dr. Pirkmajer ponudil zastavonoši zastavo, je pristo-

Nadaljevanje na 5. strani.

Dnevni dogodki

× **Na Oplenac!** Sočani, prijatelji ter vsi, ki se želite enkrat pokloniti na Oplencu se Vam nudi sedaj najlepša prilika in velika ugodnost v vsakem oziru, toliko glede cene vožnji, kakor tudi glede prehrane in prenočišča, ako se pridružite poklonitvi »Soče«, ki bo prihodnje Binkošti, t. j. 8.—10. junija. Bliža se čas, zato prosimo, ne odlašajte več in prijavite se takoj na naslov: »Soča«, Frančiškanska ul. 10, Ljubljana. Še nekaj povemo onim, ki se še ne morejo odločiti za to romanje, da smo napravili potrebne korake za četrtinsko vožnjo. V tem slučaju bo stalo potovanje od Ljubljane do Oplenca in nazaj samo Din 150·—. Prosimo, nobenega kolebanja več in javite se takoj, da lahko začnemo z predpripravami. — Prired. odsek S. I.

× **Podpore za zadruge.** Ministrstvo za kmetijstvo je dovolilo osrednji zvezi hrvaških kmetijskih zadrug v Zagrebu 98.000, zvezi živinorejskih zadrug v Zagrebu pa 80.000 Din podpore.

× **Nove volitve.** Vsled odloka glavnega volilnega odbora so se vršile na nekaterih voliščih v srezih Gračanica, Teslić, Prnjavor, Bos. Krupa in Sanski most včeraj 12. t. m. nove volitve.

× **Göringov obisk v Beogradu.** Pruski ministrski predsednik Göring pride s svojo soprogo v Beograd 15. maja. Iz Beograda, kjer bo ostal nekaj dni, odpotuje v neko naše pomorsko letovišče, kjer bo ostal 1 mesec.

× **Nesreča parobroda »Carmen«.** Parobrod »Carmen«, ki ima 24 članov posadke, je pripeljal v soboto v Šibenik 1000 ton cementa, v Šibeniku pa je hotel natovoriti 700 kubičnih metrov stavbnega lesa. Pri vhodu v pristanišče pa se je srečal z neko drugo ladjo; ker pa je krmilo na ladji »Carmen« odpovedalo, je prišlo do nesreče. »Carmen« je dobil veliko odprtino, skozi katero je drla v parnik voda, in se je le še mogel premakniti do neke sipine, potem pa se je spustil na morsko dno.

× **Dolga obtožnica.** Obtožnico proti krivcem v Osijeku so čitali 16 ur.

× **60letnico svojega obstoja** bo slavila meščanska šola v Varaždinu na Vidovdan.

× **Redek jubilej.** V selu Begeju pri Subotici je praznoval včeraj dr. Ivan Puc 60letnico svoje promocije za zdravnika. Dr. Puc še danes izvršuje svojo zdravniško prakso.

× **S strehe štirinadstropne hiše** je padel v soboto v Zagrebu v Palmotičevi ulici dimnikar Herman Kisičec. Stal je na robu strehe, ko mu je prišlo slabo ali pa se mu je spodrsnilo. Na ulici je obležal mrtev.

× **Navihan slepar v rokah pravice.** Policija v Petrovgradu je te dni prijela navihanega pustolovca Emila Župana, ki je prišel iz Slovenije v Petrovgrad pred leti kot trgovski pomočnik. Tu se je seznanil s hčerko trgovca Karola Sohna, s katero se je tudi poročil in prevzel domačo trgovino; polagoma je pa vse zapravil. Od tega časa naprej se pričenjajo njegove sleparije. L. 1929. je za nekaj časa izginil iz Petrovgrada, a se je kmalu vrnil. Posrečilo se mu je dobiti službo pri trgovskem gremiju, l. 1930. pa je na razna priporočila dobil službo v ministrstvu za poljedelstvo. Dodelili so ga k znanemu »Modremu vlaku«, ki je s svojo kmetijsko razstavo prevozil celo državo. Svoji ženi je včasih poslal kakšen denar, a žena je vedno imela sitnosti, ker je pisal v pismu, da pošilja 3000 Din, poslal je pa le 1000 Din. V Varaždinu, kamor je tudi prišel v »Modrim vlaku«, se je seznanil z neko blagajničarko, kateri je pod obljubo zakona izvabil 16.000 Din, a potem ga je vzela noč. Blagajničarka pa ga je le izsledila v Petrogradu in Županova žena je podpisala blgajničarki menico za zahtevani znesek, samo da prepreči škandal, vložila pa je tudi ožbo na ločitev zakona. Župana pa je policija prijela, ker sumi, da ima tudi še nekaj drugih sleparij na vesti, in ga je izročila sodišču.

× **Visoko odlikovanje.** Predsednik francoske republike je odlikoval s častniškim križem častne legije dr. Vojka Scholler-ja, zdravnika pri kr. jugoslovanskem poslaništvu v Parizu. Doktor Scholler je bil že prej odlikovan z viteškim križem častne legije.

× **Ribarski kongres v Zagrebu.** Danes 13. t. m. je začel zborovati v Zagrebu ribarski kongres ob priliki otvoritve ribarske razstave na zagrebškem velesejmu. Kongres traja do 15. t. m. Predseduje mu senator in bivši minister, vseučiliški profesor dr. Oton Frangeš.

× **Letošnje črešnje** že prodajajo v Zagrebu. Črešnje so iz Hercegovine. Prodajajo jih pa na debelo po 40 Din kilo, na drobno pa po 60 Din. Mi ne vemo, ali so nove črešnje kaj prida sladke ali ne, vemo pa, da so zaenkrat še jako slane. — Znatno cenejše kakor letošnje črešnje pa je lansko grozdje iz Španije in Grčije, ki ga prodajajo v Zagrebu po 12—16 dinarjev kilogram.

× **Zaradi dveh dinarjev v smrt.** Vojak Selko Selim Čavkun iz vasi Tečiči pri Foči se je peljal iz Otočca domov na dopust. Vozil pa se je v civilni obleki, a ne v vozu, ampak večinoma na strehi vagona. Ko ga je sprevodnik končno tik pred Siskom le dosegel, je zahteval od njega objavo ali pa vozni listek. Vojak objave ni hotel pokazati, zato mu je sprevodnik zaračunal voznino od Zagreba do Siska (15 Din) in pa kazen (20 Din), skupaj 35 Din. Tudi te svote vojak ni hotel plačati takoj, ampak je šele po dolgem oklevanju plačal najprej 20 Din, potem pa še 13 Din. Dveh dinarjev pa za nobeno ceno ni hotel še dodati, ampak je tik pred postajo rajši skočil iz še vozečega vlaka, a je tako nesrečno padel na tračnice, da si je razbil lobanjo in kmalu nato v bolnišnici umrl.

= **Olajšave udeležencem Ljubljanskega velesejma od 1. do 11. junija 1935 v pomorskem prometu.** Jadranska plovidba d. d. Sušak je dovolila udeležencem XV. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 1. do 11. junija, vozno olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno nižjega razreda. Ugodnost velja za dopotovanje od 20. maja do 11. junija, za povratek od 1. do 20. junija. Dubrovačka plovidba a. d. Dubrovnik, je priznala iste ugodnosti v času od 20. maja do 20. junija. Zetska plovidba a. d. Cetinje, je dovolila 50%ni popust na vseh svojih parnikih od 20. maja do 20. junija t. l.

MALINOVEC

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najceneje v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija A. ROJEC, Stična.

× **»Službeni list«** priobčuje v svoji 38. številki z dne 11. t. m. sledeče uredbe: 1. Pravilnik o osrednjem pokojninskem skladu igralskega osobja, odločba o izpremembah. 2. Pojasnila za državne in samoupravne ustanove. 3. Razglas o razporedu plemenskih sejmov za selekcionirano govedo. 4. Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin. Priloga pa obsega 1 popoln preklic radi slaboumnosti, 6 tožbenih, 6 dražbenih in 1 amortizacijski oklic, razglas sreskega načelstva v Gornjem gradu o dražbi lova v občinah Solčava, Mozirju in Rečici ob Savinji, razpis pragmatičnega mesta občinskega delovodje v Kostanjevici na Krki, razpis gradnje mostu v Lehnu čez potok Velko v občini Podvelka, razpis dobave drv za bolnico Ljubljana-Studenec ter razne druge objave.

× **Radiološki kongres.** V dneh 18., 19. in 20. t. m. bo v Begradu II. radiološki kongres, h kateremu se je prijavilo že veliko število zdravnikov. Pokroviteljstvo je prevzel knez-namestnik Pavel.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin,
najboljše 100% am. avto-olje,
vse vrste strojnih olj

Motoroil, Maribor, Kralja Petra trg 4

× **Veterinarji gredo v Bolgarijo.** Člani jugoslovanskega veterinarskega udruženja pripravljajo izlet v Bolgarijo. Odhod iz Beograda bo 3. junija ob 11. dopoldne z brzim vlakom. Po dobljenih poročilih, se vrše velike priprave za ta izlet. Doslej se je prijavilo že več ko 400 članov združenj iz vse države. Vsi prijavljeni člani morajo takoj poslati svoje fotografije v formatu legitimacij, in sicer v duplikatih Združenju jugoslovanskih veterinarjev. Udeleženci bodo naknadno dobili vse podrobne informacije v posebnem pismu združenja.

češ, da je pijan. Na pomoč poklicana reševalna postaja je takoj odposlala na Grad reševalni avto, s katerim so samaritani naglo prepeljali otroka v splošno bolnico. Kakor izvemo, ni niti govora o tem, da bi bil otrok zavžil kaj alkohola, kaj šele, da bi bil pijan. Vsi tisti pa, ki so ga pehali in brcali križem, naj si rajši sprašajo svojo vest in naj vsaj otrokom ne merijo čevljev po lastnem, oguljenem kopitu. Do ure, ko to poročamo, se deček v bolnici še ni zavedel.

* **Tombola naših poštarjev** v nedeljo je kljub mnogim prireditvam privabila nad 4000 ljudi na Kongresni trg. Poleg številnih manjših dobitkov je bilo razdeljenih 12 večjih nagrad, katere so si razdelili: trgovski sotrudnik **Josip Zupan** (4000 Din), dijak **Zvonimir Korošec** (moško kolo), dijak **Ciril Jagodic** (šivalni stroj), **France Kokalj** (kuhinjska oprema), **Slavko Figar** (voziček živil), **Joško Sibil** (dva koštrunčka), akademik **Rudolf Breskvar** (otroški voziček), **Karl Lavrenčič** in **Angela Rozmanova** (voz drv). Sreča se je nasmehnila tokrat predvsem dijakom.

* **Pes ga je ugriznil.** Ondan je pos. sina Gregorka Jožeta iz Kamnika ugriznil pes v levo nogo tako močno, da je ogrizeni moral v ljubljansko bolnico.

* **Plačnik pa tak.** V gostilni Krečič na Vidovdanski cesti si je privoščil vsega dobrega 25letni mizarski pomočnik O. I., ki stanuje na Viču. Ker je hotel oditi, ne da bi plačal zapitek, ga je gostilničarka hotela zadržati, ljubeznivi pivec pa jo je pričel nesramno psovati. Končno jo je celo pograbil in vrgel na tla s tako silo, da si je gospa težko poškodovala levo roko in je morala iskati pomoči v splošni bolnici. Nasilnega junaka je pozvani stražnik odpeljal na varno. Zdaj se bo moral pred sodiščem zagovarjati ne le zaradi neplačanega računa v gostilni, ampak tudi radi žaljenja časti in težke telesne poškodbe.

narja v dokazanem znesku 134.528 Din obsoja na 4 leta robije, na izgubo držane službe in za dobo petih let izgubo državljanskih pravic. Ko je predsednik g. Tombak vprašal obtoženca, če sprejme kazen, je Bračko odgovoril: Kazni ne morem sprejeti, ker sem nedolžen. Zagovornika obtoženca sta vložila priziv zaradi previsoko odmerjene kazni, proti Bračku pa je bil odrejen preiskovalni zapor.

△ *Posebni avtobusi* bodo vozili 26. maja v Gornjo Radgono, kjer bo ponoven slovesen pokop ostankov upornikov in Maistrovih borcev, ki so bili ustreljeni, oziroma ki so padli leta 1918. v Gornji Radgoni. Pokopa se bodo udeležile iz Maribora vse nacionalne organizacije, predvsem pa Maistrovi borci.

△ *Prispevki za kraljev spomenik.* Odbor za počastitev spomina blagopokojnega kralja v Mariboru, je prejel naslednje nadaljnje prispevke: Združenje trgovcev v Mariboru 2 tisoč Din; Notar Ašič in soproga v Mariboru 1000 Din; profesorji klasične gimnazije 1 tisoč Din; uprava občine Pesnice pri Mariboru 620 Din; dr. Škapin Karl v Mariboru 550 Din; Hranilnica in posojilnica v Radencih 562 Din; Benčina in drug v Mariboru 500 Din; Schenker in drug v Mariboru 500 Din; Bren Stanko, tovarnar 1303 Din; dr. Salberger v Ljutomeru 370 Din; dr. Svanšek Jože v Mariboru 349 Din; American Import Compani v Mariboru 300 Din; dr. Pirnat Lojze v Sv. Lovrencu na Pohorju 150 Din; Črešnar Adam v Mariboru 100 Din; Lisjak v Mariboru 100 Din ;drž. trgovska akademija v Mariboru 240 Din; Narodna šola pri Sv. Ani v Slov. goricah 104·50 Din; narodna šola v Središču ob Dravi 100 Din; III. deška nar. šola v Mariboru 331 Din; nar. šola v Lokavcu pri Mariji Snežni 104·25 Din; nar. šola v Studenicah pri Poljčanah 100 Din; nar. šola v Veliki Blani 84·50 Din; V. a razred realne gimnazije v Mariboru 100 Din; nar. šola v Stogovcih 78 Din; gasilska četa v Studencih 202 Din; Sokolska četa v Cederovcih 60 Din; Združenje vojnik invalidov v

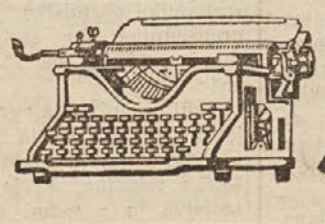

„VSE ZA PISARNO" nudi
A. PRELOG
LJUBLJANA telefon 3456

* **Novo otvorjena zbirka** prof. Grebenca je v nedeljo privabila v muzej številne obiskovalce, katerim je bogato zbirko tolmačil ravnatelj dr. Mal. Zbirka obsega veliko število raznih ključev, ključavnic, kuhinjskih potrebščin, nožev, gumbov in denarja, ki nam razkrivajo prav pestro sliko iz naše preteklosti.

Maribor

△ **Občni zbor Ipavčeve župe.** V prostorih Glasbene matice je bil v nedeljo redni občni zbor Ipavčeve pevske župe. Delegati so se ga udeležili v lepem številu in je bil občni zbor lepa slika smotrenega delovanja naših pevskih društev, ki jih je v župi včlanjenih vsega 220. Zboru je predsedoval predsednik župe prof. Mirk, ki se je uvodoma spomnil tragične smrti blagopokojnega kralja, nato pa poročal o preteklem delu in obenem nakazal nekaj smernic za delo v novem poslovnem letu. Pozdravil je tudi delegata bratske Hubadove pevske župe g. skladatelja Premelča. Tajniško poročilo je podal Mordej, blagajniško Jože Lukša, za župni zbor pa zborovodja Albin Horvat.

Pišite takoj po oba brezplačna foto-cenika
Drogerija Gregorič dr. z o. z.
Ljubljana, Prešernova ulica št. 5

Ljubljana

* **Nočno službo imajo v torek lekarne:** Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Trnkoczy, Mestni trg 4 in Gartus, Moste, Zaloška cesta.

× **Cvijeta Zuzorić.** V nedeljo dopoldne ob 11. so na svečan način otvorili v Beogradu sedmo razstavo Cvijete Zuzorić. Svečani otvoritvi so prisostvovali v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. polkovnik Brana Naumović, prosvetni minister Stevan Cirić in mnogi zastopniki iz umetniških in književniških krogov. Razstavo je otvoril z govorom minister g. Cirić. V nagovoru je med drugim poudaril, da morajo umetniki sami iskreno in globoko spoštovati umetnost, potem bodo pa tudi sami deležni globokega in iskrenega spoštovanja pri drugih.

* **Zopet nesreča!** Ponoči od nedelje na ponedeljek se je peljal s kolesom iz Vevč 19. junija 1909. rojeni Bohorič Mihael. Pri Studencu mu je pripeljal nasproti avto. Obe vozili sta trčili in sunek je nesrečnega kolesarja s tako silo vrgel v cestni jarek, da si je polomil nogo in roko ter dobil tudi težje notranje poškodbe. Z reševalnim avtomobilom so prepeljali ponesrečenca v splošno bolnico. Njegovo stanje je resno.

× **Pretepači in vročekrvneži.** Med pretepom je v ponedeljek zjutraj dobil Brimšček Ivan iz Ljubljane, Jernejeva cesta 7, z nožem tako močan sunek v levo roko, da se je moral zateči v bolnico po pomoč. — Železostrugar Toplak Alojzij se je med prepirom tako razburil, da je udaril z roko po šipi. Pri tem se je močno obrezal in je tudi on moral v bolnico.

* **Brezprimerna podivjanost.** Na nepojasnjen način si je na Gradu včeraj pretresel možgane in se onesvestil 10—14letni deček. Posamezniki so ga suvali in brcali križem,

△ **Zborovanje sodnikov.** V nedeljo so v Mariboru zborovali sodniki Dravske banovine. Poročila so podali predsednik dr. Munda, tajnik dr. Štukelj, blagajnik dr. Rupnik in še nekateri drugi. Pri stvarni debati so se obravnavale razne stanovske zadeve in so bile podane smernice za bodoče stanovsko delovanje.

△ **Kino Union.** Zelo napeti kriminalni in pustolovni film Al Capone (Žig sramote). Sledi »Sin presenečenja« s knezom Uroncovim.

△ **Opozorilo trgovcem.** Mariborski trgovci, ki nameravajo postaviti ob priliki Mariborskega tedna na veseličnih prostorih prodajne šotore, se vabijo, da se čimprej zglase pri združenju trgovcev v Mariboru.

△ **Bračko kriv in obsojen.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je vodila v petek in soboto kazenska razprava proti 53 letnemu Ivanu Bračku, bivšemu šefu telegrafske in telefonske terenske sekcije, ki je bil osumljen raznih poneverb in utaj državnega denarja. Obtožnica, ki jo je zastopal namestnik drž. pravdništva **Sever**, mu je očitala, da se je v razdobju od l. 1925. do 1933. protizakonito prisvojil v svojo korist od nadrejenih oblasti nakazane kredite, najmanj v znesku **155.485 Din.** Ta denar si je pridobil na ta način, da je sam saldiral račune, ki so mu jih dostavljali in jih je vračunal za potrebe terenske sekcije. Pri razpravi, ki ji je predsedoval ok[illegible] sodnik g. **dr. Tombak**, je prišlo često do zanimivih kontraverzij. Preizkavo za direkcijo je vodil **dr. Suhač** iz Ljubljane, obtoženca pa sta zagovarjala odvetnika **dr. Šnuderl** in **dr. Rosina.** Včeraj ob 10. je bila razglašena obsodba, za katero je vladalo ogromno zanimanje ter je bila razpravna dvorana polna občinstva. Obsodba se glasi: Ivan Bračko se zaradi poneverbe državnega de-

Mariboru 250 Din, podr. CMD v Pramu 50 Din; klub kolesarjev in motociklistov v Gornji Radgoni 300 Din; Zveza vojnih dobrovoljcev Maribor 100 Din; Podr. sadjarskega in vrtnarskega društva v Mariboru 300 Din; Gasilska četa v Juravskem dolu 190 Din; Podr. sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru 50 Din; poštni urad v Šoštanju 100 Din; poštni urad v Marenbergu 100 Din; poštni urad v Hodošu 60 Din; oddelek fin. kontrole na Ptujski gori 123 Din; dr. Maks Vraber v Mariboru 200 Din; stolni kanonik Rudolf Janežič 150 Din; prošt Franc Časl 200 Din; dr. Mirt Jožef 100 Din; dr. Žagar Ivan 100 Din in stolni kapitelj v Mariboru 250 Din. Posnemajte!

Celje

■ **Materinski dan** se je v Celju proslavil s promenadnim koncertom, ki ga je priredila železničarska godba, Kolo jugoslovanskih sester pa je priredilo cvetlični dan, iz katerega donosa bodo obdarovane revne žene.

■ *Skupno združenje obrtnikov v Celju* bo imelo redni občni zbor v nedeljo 26. t. m. ob 8. v hotelu »Pošti«.

■ *Ljudsko vseučilišče v Celju* bo imelo redni občni zbor v četrtek 23. t. m. ob 20. v risalnici deške meščanske šole.

■ **Neobičajno lepa nedelja,** kakršnih smo v teku letošnje spomladi imeli še malo, je bila zadnja. To nedeljo se vrši vsako leto pri sv. Jožefu nad Celjem tradicionalno žegnanje, ki ta dan privabi na prijazni, z vilami posuti grič na tisoče ljudi. Tako je bilo tudi zadnjo nedeljo. Pri dopoldanskem opravilu je bilo ogromno število romarjev od blizu in daleč, popoldne pa so k prijazni cerkvi pohiteli meščani. Novo je bilo, da se letos ni vršila pridiga tudi zunaj cerkve, temveč je bil prenos službe božje iz cerkve potom mikrofona.

■ **Potreba kanalizacije hriba sv. Jožefa.** Ob cesti, ki vodi proti cerkvi, je jarek, po katerem se pretaka smrdljiva gnojnici podobna brozga, ki je izpeljana iz odtočnih cevi iz hiš. To je skrajno gnusno in sedaj v vročih mesecih naravnost nevarno, da se izcimi epidemija. Merodajne činitelje opozarjamo na ta nedostatek, nad katerim se škandalizirajo tudi tujci. Ako iz finančnih razlogov ni mogoče pristopiti h kanalizaciji, naj okoliška občina začasno iztok iz cevi prepove.

■ **Krajevna protituberkulozna liga v Celju** je sklenila, da pošlje tudi letos slabotne in jetiki podvržene otroke na počitniške kolonije in sicer na morje ali na Pohorje. Odbor je sklenil, da pošlje na kolonije 15 otrok.

■ **Mestno gledališče v Celju.** Uprava gledališča se pogaja zaradi gostovanja ljubljanske opere v Celju. Gostje bi uprizorili na praznik 30. t. m. Stolzevo opereto »Izgubljeni valček«, zvečer pa opero »Štirje grobjani«. V kratkem bo razpisano obvezno poskusno rezeriranje vstopnic.

■ **Umrl je v Gajevi ulici v starosti 68 let** višji rudarski svetnik v p. g. inž. Friderik Pogačnik. Pogreb se je vršil včeraj popoldne na mestnem pokopališču. N. v m. p.!

■ **Ribarsko društvo v Celju ima svoj** občni zbor dne 17. t. m. ob pol osmih zvečer v hotelu »Hubertus« v Gosposki ulici.

pila botra in nataknila na zastavo trak ali pa položila roko a zgornji del droga ter vzkliknila »Za pomorsko silo Jugoslavije!« Zastavonoša se je poklonil ter poljubil rob zastave, nato je pa vzel v roko zastavo, jo dvignil in zaklical »Čuvajmo naše morje!« Z zastavonošami je ta vzklik jadranskih stražarjev ponavljala vsa mladina. Ko je zastavonoša z botro prinesel zastavo z odra, sta ga obstopila oba uniformirana pribočnika, poverjenik in predsednik dotičnega podmladka, nato so pa odkorali na svoje prešnje mesto pred odrom.

Zastave so dobili Podmladki naslednjih šol: I. realna gimnazija z zastavonošo Radkom Schweigerjem, meščanska šola Vič s Stanislavom Petrušo in narodna šola Moste z Ivanom Ziminovičem, vsem trem je pa kumoval Izvršni odbor ter je izročil trakove g. dr. *Despot*. Nadalje so dobili zastave: I. deška narodna šola z zastavonošo Brankom Radenićem in botrico go. Sonja Radonić, II. deška narodna šola z Janezom Pestotnikom in botrico go. Milico Reisnerjevo; III. deška narodna šola z Janezom Verbičem in botrico go. Marijo Pollak ter namestnico Marijo Rutarjevo; IV. narodna šola z Jožetom Štrukljem in botrom Dragom Kosmom, obč. svetnikom in predsednikom Udruženja grafičnega delavstva Jugoslavije; VI. deška narodna šola z Janezom Blančem in go. inž. Dedekovo za botro; narodna šola Barje z Ivanom Steletom in botrico go. Marijo Jevčevo; vadnica z Bojanom Pirkmajerjem in botrico go. Cenko Vovkovo; manjšinska šola z Golfom Reinoltom in botrico go. Lizo Majerjevo; narodna šola v Marjanišču z Adamom Vlachyjem in botrom Josipom Šilihom; licejska narodna šola s Tatjano Korunovo in botro Miro Engelmanovo; I. dekliška narodna šola z Marjetico Pirkmajerjevo in botro go. Marijo Pirkmajerjevo, soprogo predsednika JS; IV. dekliška narodna šola z Mileno Pirkovičevo in botro šol. upraviteljico Marijo Tadarjevo; uršulinska zunanja narodna šola s Stanko Bukobnikovo in botro Stanislavo Vorina; narodna šola Lichtenthurnovega zavoda z Ivico Polajnkovo in botro go. Marijo Musarjevo; narodna šola Vič z Aljošem Furlanom in botrom Stankom Knezom; narodna šola Zg. Šiška s Francom Požarjem in botro g. Požarjevo; narodna šola št. Vid z Bogdanom Pavličem in botrom g. Stankom Rozmanom; I. deška mešč. šola s Stanislavom Meljo in katehetom g. Andrejem Ažmanom za botra; II. deška meščanska šola z Božom Gorjupom in botro go. Gusti Gorupovo; I. dekliška meščanska šola z Antonijo Repeževo in botro Miroslavo Leitgebovo; II. dekliška mešč. šola z Ivo Dobnikarjevo in botro go. Batelinovo; meščanska šola zavoda Lichtenthurn z Bredo Polakovo in botro go. Matildo Turkovo; vnanja uršulinska meščanska šola z Viko Zejevo in botro go. Fanči Hodnikovo; meščanska šola Moste z Rajmundom Kolešo in botro gdč. Luizo Mergenthalerjevo; meščanska šola Zg. Šiška z Danilom Radetičem in botro go. Anico Kisovčevo; meščanska šola št. Vid z Zvonimirjem Ovnom in botro go. Suzano Omejčevo; uršulinska notranja šola z Jožico Plahuta in botro go. Cecilijo Kračnerjevo; učiteljska šola z Vinko Žitnikom in botro go. Angelo Poženelovo; klasična gimnazija z Mirkom Ljubičem in soprogo podbana go. dr. Pirkmajervo za botro; II. realna gimnazija z Bogomirjem Pustom in s soprogo bivšega ministra g. Mohoriča za botro; III. realna gimnazija z zastavonošo gosp. Tavčarjem in s go. soprogo soprogo direktorja Hočevarja za botro; škofijska klasična gimnazija št. Vid z Jožetom Sajetom in botro go. Jožico Zajčevo; mestna ženska realna gimnazija s Karlo Kapusovo in soprogo generalnega direktorja TPD go. Skubičevo za botro, obenem je pa pripela na zastavo še drugi trak gdč. Tatjana Slamičeva v imenu darovalke ge. Slamičeve; Trgovska akademija z Oskarjem Revnom in botrom prof. dr. Blažem Svetelom; dvorazredna trgovska šola z Marjanom Bankom in obč. svetnikom g. Josipom Olupom za botra, trgovska nadaljevalna šola z Ernestom Aljančičem in veletrgovcem g. Albinom Smrkoljem za botra; Osrednji zavod za žensko obrt z Viktorijo Kresetovo in go. Jerico Podobnikovo za botro in končno dr. Krekova gospodinjska šola z Geli Marinčevo in gdč. Marijo Stupica za botro.

Pohvalno moramo omeniti, da so botrice in botri nosili vse stroške za zastave in trakove ter še posebej obdarovali Podmladke posameznih šol.

Praporščak I. drž. realne gimnazije *Radko Schweiger* se je po prevzemu zastave zahvalil v imenu vseh praporščakov in podmladkov s krepko besedo: »Gospod predsednik! Ponosni sprejemamo sveto naše znamenje in varovali ga bomo verno, požrtvovalno in zvesto do poslednjega diha ter z njim nemo klicali slehernemu Jugoslovanu :‚Čuvajmo naše morje!'«

Kakor bučanje morja so zavalovali vzkliki navdušene mladine in odraslih po Kongresnem trgu in Zvezdi, ko je mladino ogovoril zastopnik Izvršnega odbora JS g. dr. *Despot*, ki je Podmladke s plamtečimi besedami navduševal za Jadransko Stražo in njene ideje. G. *Pirnat* je nato prečital brzojavne pozdrave knezoškofa g. dr. Rožmana, odborov JS v Splitu, Beogradu, Zagrebu, Sarajevu itd., nakar je načelnik slovenskih Podmladkov prosvetni šef g. *Breznik* imel globok nagovor. — Vihar vzklikov je predrla vesela in pogumna nova himna Podmladkov JS, ki jo je zapel mladinski pevski zbor II. realne gimnazije s takim elanom in navdušenjem, da so Podmladki z njo pokazali vso neugnano živo silo mladosti.

Naglo se je pričel s Kongresnega trga razvijati prekrasen sprevod za godbo »Sloge« po Šelenburgova ulici, Aleksandrovi cesti in Bleiweisovi cesti. Spredaj so korakali Skavti s 3 prapori in zastavonoše z novimi prapori s častnim spredstvom, za njimi pa funkcionarji Jadranske Straže že prej imenovanimi dostojanstveniki in ud.

Po sprevodu so odšli udeleženci skupščine v restavracijo »Zvezdo« k skupnemu kosilu, kjer sta govorila predsednik g. dr. *Pirkmajer* in zastopnik Izvršnega odbora g. dr. *Tatja* Despot, ki je izrazil največje občudovanje naše JS, zlasti je pa poudarjal svoje obžalovanje, da ni videla vsa Jugoslavija, kaj zmorejo v JS združeni Slovenci.

Skupina novih praporov pred odrom na Kongresnem trgu

Izročanje novih zastav Podmladkom. Predsednik oblastnega odbora JS g. dr. Pirkmajer izroča zastav oPodmladku ženske realne gimnazije. Od leve proti desni vidimo predsednika g. dr. Pirkmajerja, za njim nekoliko diviz. generala g. Nedeljkovića, nato podpredsednika JS brigad. generala g. Jovanovića, podžupana g. prof. Jarca, zastopnika Izvršnega odbora JS g. dr. Ilijo Despota iz Splita, zastavonošo gdč. Vlasto Kapusovo in botro go. Skubečevo.

Oblastna skupščina Jadranske straže v Mariboru

Maribor, 12. majnika.

V nedeljo je bila v Mariboru X. oblastna skupščina Oblastnega odbora Jadranske straže v Mariboru. Vršila se je v posvetovalnici na magistratu in so se je udeležili skoraj polnoštevilno delegati vseh krajevnih organizacij in poverjeništev. Na skupščino pa so poslale svoje zastopnike tudi civilne in vojaške oblasti, kakor tudi vse mariborske nacionalne organizacije. Predsedoval je skupščini predsednik mariborskega oblastnega odbora, mestni poglavar dr. Lipold. Njegove uvodne besede so veljale spominu blagopokojnega viteškega kralja, ki je bil prvi in največji čuvar našega Jadrana. V počastitev njegovega svetlega spomina so navzoči zaklicali trikratni »Slava!«. — V pozdrav pa so zborovalci zaklicali svojemu najvišjemu zaščitniku Nj. Vel. kralju Petru II. trikratni »Živio!« in obenem z velikimi in navdušenimi ovacijami sklenili, da se mu pošlje udanostna brzojavka. Središnjemu odboru JS v Splitu pa je bila odposlana pozdravna brzojavka.

Jedrnato, a kljub temu obširno je bilo poročilo upravnega odbora, ki ga je podal dolgoletni in požrtvovalni tajnik oblastnega odbora JS strokovni učitelj Janko Pirc. Iz poročila se zrcali velik idealizem in brezprimerna ljubezen stražarjev lepega Jadrana do dela in smotrov, ki jih organizacija zasleduje.

Letošnja oblastna skupščina je bila jubilejna, ker je poteklo deset let, odkar obstoja v severnem delu Dravske banovine Oblastni odbor JS s sedežem v Mariboru. Razveseljivo je dejstvo, da se je ideja JS tako globoko ukoreninila med prebivalstvom na severni meji in da ljubezen do našega Jadrana in trdna volja čuvati ta naš biser, prodira med najširše plasti naroda. Na izvršeno delo so naši stražarji morja lahko upravičeno ponosni, ker so uspehi res lepi in zavidanja vredni. Ideološka delavnost oblastnega odbora je bila v glavnem usmerjena poglobitvi ideje JS. V to svrho so imeli krajevni odbori in poverjeništva številna in različna predavanja, ponazorjena tudi s skioptičnimi slikami, ali pa filmom. V propagandne svrhe je bilo razdeljenih med narod več tisoč brošuric, ki obravnavajo smotre organizacije, živahna propaganda se je vodila tudi po časopisju, ki je vedno s polnim razumevanjem bilo v pomoč.

Delovanje oblastnega odbora je bilo izredno bogato na prireditvah, ki so prav tako imele vse propagaden značaj za JS in za naš Jadran. Izredno dobro je uspel »Jadranski teden«, ki je bil zaključen z ogromo manifestacijo v Celju, ki je na viden način pokazala moč organizacije. Mnogoštevilne so bile prireditve krajevnih organizacij, ki so uspele pred vsem v moralnem oziru. Med izredno uspele prireditve pa je treba šteti tudi tradicionalno akademijo podmladkarjev JS, kjer so nastopile vse mariborske meščanske in srednje šole.

Podrobna organizacija izkazuje, da je bilo v oblastnem odboru v preteklem letu včlanjenih vsega 96 edinic t. j. 33 krajevnih odborov in 63 poverjeništev, v katerih je bilo skupno včlanjenih 5328 članov. Ogromno pa je število podmladkarjev, o katerih pa vodi evidenco sekcija za podmladek JS pri banski upravi v Ljubljani. — Vzorno so bili vodeni administracijski posli, ki jih izvršuje gdč. Nada Orlova. Vsega je došlo 2092 dopisov, odposlanih pa je bilo 1356 okrožnic in drugih pošiljk.

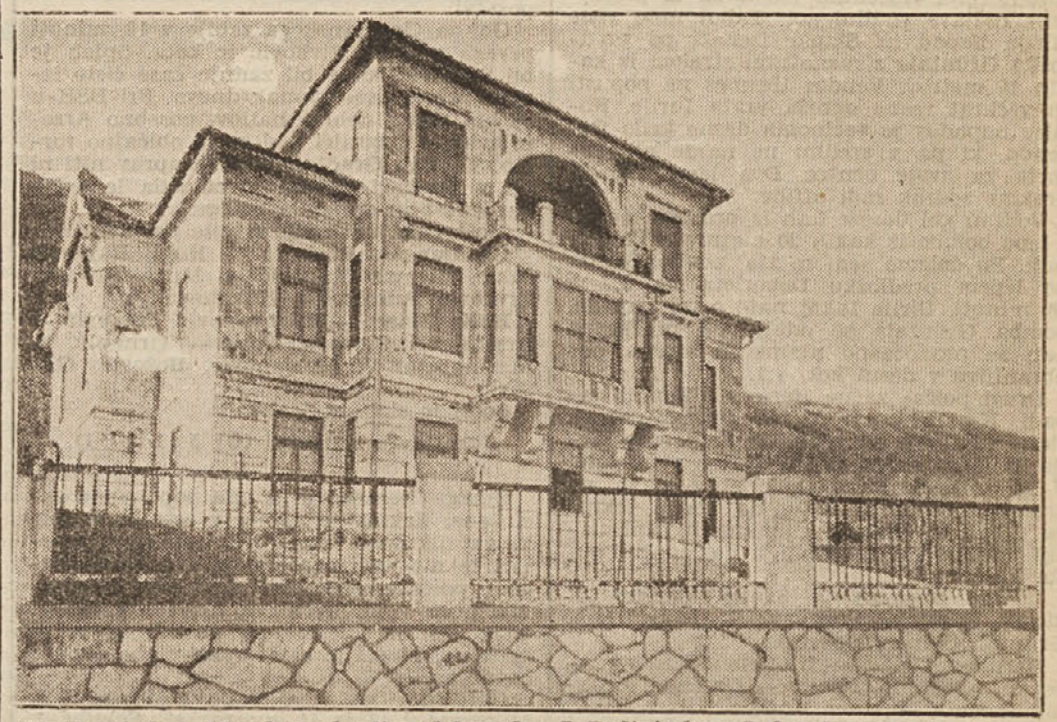

Mladinski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Bakru last mariborskega obl. odbora JS

Blagajniško poročilo, o katerem je referiral zaslužni blagajnik Ante Lavrenčič nudi lepo sliko o pametnem in smiselnem denarnem poslovanju. Iz njega posnemamo samo, da je znašal denarni promet 658.195 Din in sicer je bilo dohodkov 363.952 Din, izdatkov pa 294.243 Din. Premoženje oblastnega odbora z vsemi ogranki predstavlja vsoto 202.038 Din.

Za desetletnico — lasten dom na Jadranu

Doslej so pošiljali ogranki oblastnega odbora, kakor tudi podmladek svoje članstvo na letovanje v že obstoječe kolonije drugih oblastnih odborov. V tem oziru se je sedaj obrnilo na boljše. Končno se je uresničila želja vseh naših jadranskih stražarjev, da imajo sedaj lasten dom, v katerem bodo lahko vsaj za nekaj tednov pozabili na tegobe življenja in se za skromen znesek navžili dalmatinskega sonca in zdravja. Dom, ki je krasna dvonadstropna stavba stoji v Bakru. JS ga je kupila od bakerske občine. Razmeroma je kupnja doma poceni, saj bo veljal z vso opremo in ureditvijo nekaj nad 300.000 Din z urejenim kopališčem in vrtom pa bo predstavljal vrednost pol milijona letih, je umestno, da se na tem mestu ponovno opozori vse prijatelje in oboževalce Jadrana in naše mladine, da prispevajo po svojih možnostih za dom v Bakru, ki bo gotovo v ponos vsega prebivalstva severne meje. V počastitev spomina velikega pokojnika, bo ponosa stavba nosila naslov »**Mladinski dom viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja**«. S tem je oblastni odbor JS v Mariboru najlepše počastil spomin na blagopokojnega kralja, ki mu je bila pri srcu vedno skrb za zdravje naše mladine.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni: za predsednika mestni poglavar **dr. Lipold**, za podpredsednike **dr. Rapotec, dr. Gorišan** in **Ladislav Jerše**, za tajnika **Janko Pirc** (namestnik Šaša Petrović), za blagajnika **Ante Lavrenčič** (namestnik Vlado Bertoncelj); odborniki pa so: dr. Gorišek, inž. Šlajmer, polkovnik Nikolić, ga. Maistrova, ga. Ašičeva, ga. Mirovičeva, prof. Pregelj, ravnatelj Mastnak, Miloš Oset, Milan Mlakar, ravnatelj Kadunec, ravnatelj dr. Heric, dr. Jančič, Stanko Detela, inž. Kukovec, Amaljeti Drago in Jug Drago. — Nadzorni odbor tvorijo: dr. Josip Leskovar, Franjo Bureš, Ferdo Pinter.

Ponovno poudarjamo, da je letošnja jubilejna skupščina mariborskega oblastnega odbora JS pokazala ogromen napredek organizacije. V složnem delu izpopolnjene nove uprave pa bodo sadovi dela gotovo še lepši in bo nastopila kmalu doba, ko ne bo kraja, kjer bi ne bilo jadranskih stražarjev, ki se bodo v polni meri zavedali važnosti vodilnega gesla: Čuvajmo naše morje!

Sport

SPORTNA NEDELJA

Visoka zmaga Ilirije. Ligaške tekme: Srečen dan Zagrebčanov. Visoki poraz sarajevske Slavije. Hajduk vodi

Ilirija : Hermes 7 : 1 (4 : 1)

Ljubljana 12. maja.

Kdor je danes pričakoval, da bo prisostvoval ostri prvenstveni borbi, gotovo ni prišel na svoj račun. Hermes, ki navadno ravno proti Iliriji rad »da vse iz sebe«, je danes izgledal, kot da igra prijateljsko tekmo. Igra je bila živahna in še dosti lepa le v prvem polčasu, ko pa so začeli padati goli, je Hermes popolnoma popustil in proti koncu predstavljal izgubljeno enajstorico, ki komaj še čaka na končni žvižg.

Tekma je pričela prav lepo in je prvih 30 minut izgledalo, kot da se borita dva enakomočna nasprotnika. Že v drugi minuti strelja Košenina iznenada iz precejšnje daljave vodilni gol. Takoj nato vrne Ilirija napad in Slapar izenači po predložku Grüntala z razantnim strelom iz kakih 10 metrov. Vendar Hermes ne popusti in večkrat resno ogroža vrata Ilirije. Nosilec napadov je večinoma desno krilo Derenda, ki pa v sredini ne najde eksekutorja za svoje centre. Dva lepa napada prekine sodnik radi offide.

Vodilni gol doseže Lah iz prostega strela z lepo bombo iz kakih 20 metrov v 12. minuti. Po dolgem sem in tja, poviša Slapar po lepem predložku Doberleta na 3:1 v 38. minuti. Ilirija takoj nato ostro napade, bomba Grüntala se odbije od prečke, a Lah še pravočasno ujame in strelja neubranljivo v desni kot, 4:1.

Drugi polčas začne Hermes z lepimi napadi. Kmalu pa je konec hermežanskega elana in Ilirija se vedno močneje uveljavlja in je do konca tekme stalno v napadu. V 24. minuti zabije Doberlet z glavo, po krasno streljanem kotu, do konca tekme pa prisili še dvakrat golmana h kapitulaciji. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah.

Ilirija: Herman — Svetic, Berglez — Žitnik, Varšek, Pogačnik — Jug, Lah, Grüntal, Slapar, Doberlet.

Hermes: Oblak — Daneu, Klančnik — Sočan, Košenina, Kretič — Derenda, Brodnik, Primar, Makorel, Kariš.

Sodil je prav dobro g. Bažant iz Zagreba, ki je bil posebno v presoji faulov zelo rigorozen.

Po zmagi Ilirije in pa Železničarja (Maribor) nad ČSKom, izgleda prvenstvena tabela takole:

Železničar	12	8	2	2	33:23	18
Ilirija	10	6	2	2	38:12	14
ČSK	10	5	4	1	27:14	14
Rapid	9	5	0	4	23:14	10
Maribor	11	4	1	6	14:29	9
Svoboda	10	2	3	5	12:48	7
Celje	9	2	2	5	13:18	6
Hermes	11	2	0	9	22:33	4

Drugi razred (prvenstvo).

Sloga : Korotan 4 : 2 (1 : 2).
Svoboda : Jadran 2 : 1 (1 : 1).
Slovan : Mars 1 : 0.
Grafika : Slavija 4 : 1 (1 : 1).
Reka : Mladika 7 : 0.
Celje: Atletiki : Jugoslavija 6 : 2 (2 : 0).

Prijateljska tekma:

Primorje : Rapid 2 : 2 (1 : 1).

Primorjaši so naleteli v Rapidu na prav trdega nasprotnika, ki je dal skoro enakovredno igro. Očividno so vzeli tekmo s prav resne strani in so šele proti koncu malo popustili. Prvi gol je dal Heller, izravna pa Slamič. Vodilni gol zabije Ernest, izenači pa Pepček z lepim volley udarcem.

Gledalcev malo, sodil je g. Štiglic.

Železničar : Čakovački SK 3 : 1 (2 : 1).

Maribor, 12. majnika.

Odločilna podzvezna prvenstvena tekma je končala s pričakovanim rezultatom. Dejstvo, da ČSK dosega samo na domačem terenu pomembnejše zmage, se je tudi tokrat potrdilo. Gostje so s tem porazom izgubili zadnje nade na prvo mesto, Železničarji pa so si krepko utrdili pozicijo in ob izdatnejših zmagah nad Svobodo in Celjem lahko z gotovostjo računajo na prvo mesto.

Domači tokrat niso zaigrali v velikem stilu. Ob nekoliko večji sreči in hotenju bi prav lahko dosegli številčno boljši uspeh. Dobra je bila obramba, kjer je posebno vratar Mahajne pokazal, da le prihaja v nekdanjo formo. V krilski vrsti je imel svoj »veliki dan« Frangeš, mnogo ni zaostajal Ronjak, medtem ko se bivši napadalec Eferl še ni prav oživel v svoj delokrog. Napad je s smiselnimi potezami uspešno prodiral, a samo do kazenske črte, le redko bliže, a še takrat brez zaželjenega uspeha. Dobro sta zaigrali obe krili, posebno desno, ki je največkrat pripomoglo do vseh zgoditkov.

V prvih minutah so prevladovali gostje. Kmalu pa je njih vnema popustila in ob nekoliko krepkejšem pritisku domačih v 26. minuti je dosežen tudi že uspeh: vratar je zapustil svoje mesto in Lešnik je s krepkim strelom dosegel vodstvo za Železničarja. Toda že v isti minuti, ko se še ni prav polegel aplavz, nenadoma prodre Breslaver in sigurno plasira v desni spodnji kot in s tem izenači. V 43. minuti strelja Lešnik kot in Bačnik iz težke pozicije znova dosože vodstvo. — V drugem delu igre ni bilo one živahnosti, kot v prvem. Ko je v 20 minuti zopet Lešnik iz gnječe poslal žogo v mrežo, so se gostje udali usodi in brez večjih naporov prepustili zmago Železničarjem.

Sodil je g. Ramovž iz Ljubljane. Bil je sicer objektiven, vendar nesiguren in preveč pod vplivom publike. Sicer pa sprico discipliniranosti igralcev ni imel težkega stališča. Publike je bilo okoli 800. — V predtekmi je rezerva Železničarja igrala z rezervo Svobode 3 : 1 (1 : 0).

Ligaške tekme.

Gradjanski : BSK 1 : 0 (1 : 0).

Zagreb, 12. maja.

Prvak v Zagrebu res nima sreče! Dva nastopa in dva poraza! Da bo slabi Gradjanski porazil beograjčane in to še sedaj, ko je izgledalo, da so po uspešni turneji po Romuniji in Bolgariji v dobri formi, tega pač ni nihče pričakoval. Toda žoga je okrogla! Izgleda pa, da je moštvo BSK momentano preigrano in da potrebuje počitka.

Kako velik je bil v Zagrebu interes za to tekmo, priča 6000 gledalcev, ki so napolnili igrišče Gradjanskega. BSK je nastopil oslabljen, brez Vujadinovića, Šurdonje in Mitrovića. Gradjanski pa v svoji običajni postavi.

Gol za Gradjanskega zabije v 18. minuti prvega polčasa Živković iz kota. Sploh je bil Živković, ki je bil zadnje čase čisto izven forme, danes junak dneva. Pri BSK-u so bili razen dobrih halfov, posebno Arzenijevića, vsi igralci pod svojo običajno formo. V polju Gradjanski pravzaprav niti ni bil v premoči, tekmo je odločila le večja borbenost in volja do zmage.

Moštvi sta nastopili v tejle postavi:

Gradjanski: Bratulić — Hügl, Rajković Pikić, Premrl, Sinković — Šipoš, Novosel, Živković, Antolković, Kokotović.

BSK: Glaser — Radovanović, Petković — Arsenijević, Stevović, Bozić — Tirnanić, M. Marjanović, V. Marjanović, Božović, Glišović.

Sodil je slabo g. Rakić.

Jugoslavija : Slavija (O) 5 : 1 (4 : 1).

Beograd, 12. maja.

Zmaga Jugoslavije je bila popolnoma zaslužena. Tekma je začela v ostrem tempu, ki ga diktirajo beograjčani. V prvi polovici tekme vodi Jugoslavija s 4 : 0. V drugem polčasu domačini popustijo in Slavija pride v 40. minuti do svojega častnega gola. Pri Slaviji kot po navadi najboljši Lechner, ki pa je ostal vsled slabe okolice osamljen.

Gole za Jugoslavijo so dali: Milanović 2, Milošević 2 (1 iz 11. metrovke), Sekulić 1.

Sodil je g. Mikuličić iz Zagreba.

Concordia : Bask 3 : 1 (0 : 0).

Beograd, 12. maja.

Pred 4000 gledalci, ki so se zbrali na igrišču Jugoslavije, je nepričakovano zmagala Concordia nad Baskom. Obe moštvi sta nastopili z rezervami, tako Bask brez Tomaševića, Concordia pa brez Valjarevića. Zagrebčani so zmagali zasluženo, z enostavno in koristno igro, ki so jo podprli z veliko dozo požrtvovalnosti. Pri Basku se je zelo občutilo pomanjkanje Tomaševića, ki je bil slabo zamenjan po Matijasu. Odpovedal je tudi Sarić na desnem krilu. V napadu sta bila dobra le Aćimović in Dimitrijević. Tudi vratar Smiljanić je branil precej nesigurno.

Gole so dali: Butković in Pleše, za Bask Pavlović. Avtogol pa je zakrivil Rančić.

Hajduk : Slavija (S) 10 : 1 (6 : 0).

Split, 12. maja.

Za tekmo ni bilo velikega zanimanja. Hajduk nastopi brez Čulića, Mikačića, Kragića, Marušića in Žulja, ki so jih dobro zamenjale mlajše moči.

Prvi polčas je bil odigran v znamenju skoro absolutne premoči Hajduka. V tem času so zabili: Gusina, Lemešić 3, Kosević in Bakotić, v drugem polčasu obe moštvi močno popustita, vendar Hajduk še poviša rezultat po Lemesiću 2, Matošiću 2.

Častni gol za Slavijo je dal Marić iz prostega strela. Publike 2000, sodil je dobro g. Podubsky iz Zagreba.

Prinašamo postavi obeh moštev:

Hajduk: Triše — Malnar, Matošić — Purišić, Gusina, Radovniković — Kocević, Matošić II., Lemešić, Bakotić, Rosić.

Slavija: Bosnić — Zagorac, Perović — Pavlić, Gjurović, Kras — Šalipur, Stanković, Rajlić, Marić, Dugonja.

Tabela drž. prvenstva izgleda sedaj takole:

Hajduk	8	4	2	2	30:10	10	(6)
Concordia	8	3	4	1	12:7	10	(6)
Jugoslavija	6	4	1	1	14:7	9	(3)
Hašk	7	4	1	2	12:9	9	(5)
BASK	6	3	1	2	16:10	7	(5)
Slavija S.	9	3	1	5	15:22	7	(11)
Slavija O.	9	3	1	5	12:29	7	(11)
Gradjanski	5	2	0	3	5:9	4	(6)
Primorje	6	1	1	4	5:18	3	(9)
BSK	4	1	0	3	6:6	2	(6)

Inozemski sport.

Dunaj, 12. maja. Avstrija : Poljska 5 : 2 (3 : 1).

Druga garnitura Avstrije je odigrala svojo prvo meddržavno tekmo s Poljsko in jo porazila po lepi in fair igri 5 : 2. Poljska je bila posebno dobra v obrambi, čeprav bi bil golman en gol lahko preprečil. Halfi so igrali vse preveč defenzivno. Napad je bil v splošnem dober, posebno desno krilo. Pri Avstrijcih je bila najboljša formacija napad, ki ga je vodil stari Stoiber (Admira). Gole so dali, za Avstrijo: Stoiber, Vogl II. in Hanemann. Za Poljsko pa oba Matjas. Sodil je Madjar Herczka.

Drugih večjih sportnih prireditev radi slabega vremena na Dunaju ni bilo.

Budimpešta, 12. maja. Madjarska : Avstrija 6 : 3 (3 : 2).

Ta tradicionalna meddržavna tekma se je nepričakovano končala z visoko zmago Madjarov. Poraz Avstrije je zakrivil predvsem izredno slabi desni branilec Pavliček, pa tudi halflinija je odpovedala. Golman Platzer je bil napram dobljenim golom brez moči. Prav dobra sta bila v napadu Žischek-Hanreiter in pa Vogl.

Že v 5. minuti zabije prvi gol Ticzka, v 7. minuti poviša Sarosi, v 15. minuti zopet scorta Ticska in šele sedaj,ko vodi Madjarska že s 3 : 0, se posreči znižati Zischeku in Hanreiterju na 3 : 2. V II. polčasu, v 12. minuti izenači Durspekt, v 28. minuti poviša Sarosi na 4:5, že tri minute nato da isti igralec 5. gol za Madjarsko in v 35. minuti postavi Toldy s šestim golom končni rezultat. Koncem drugega polčasa je zamenjal ranjenega Palinkasa, Ujvari, Ticska pa je bil izključen.

Madjarska: Palinkas (Ujvari), Vago, Sternberg — Seres, Szmos, Lazar — Korany II., Vincze, Sarosi, Toldy, Ticzka.

Avstrija: Platzer — Pavlicek, Sesta-Braun, Urbanek, Naucsh — Zischek, Hanreiter, Bican, Durspekt, Vogl. Sodil je Italijan Barlassina.

Praga: Slavija : Viktorija (Plzen) 2 : 1. Kladno : Prostejov 3 : 2, Kolin : Teplitzer FC 3 : 1, Čechie Karli : DFC 2:1, Židenice proti Plzen 2 : 1.

Köln: Španija : Nemčija 2 : 1 (2 : 1).

Amstermad: Holandija : Belgija 2 : 0.

Italijanska liga.

Ambrosiana:Napoli 2:1, Fiorentina:Triestina 1:0, Juventus:Roma 2:1, Bologna: Pro Vercelli 5:0, Livorno:Brescia 3:1, Palermo:Torino 0:0, Alessandria:Milan 2:1, Lazio:Sampierdarena 2:1.

Boj proti tuberkulozi

Odsek za pobijanje tuberkuloze ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje razglaša:

Glede na to, da je tuberkuloza ena izmed najstrašnejših grozot, ki jugoslovanski narod uničuje in kosi in ki po besedah pokojnega profesorja Calmetta napravi na leto več škode kakor za 4 in pol milijarde Din in tako upropašča narod v nacionalnem in v gospodarskem pogledu, je ministrstvo sklenilo, da se letos v vsej državi priredi protituberkulozni teden, in sicer od 19. do 26. maja. To mora biti najuspešnejša manifestacija za kar najenergičnejšo borbo proti tuberkulozi. Glavna naloga tega tedna je, da se privabi in zbere ves naš narod v borbi proti njej.

Da bo uspeh tega tedna čim večji in da se delo izvede kar najsistematičneje in zbraneje, so poklicani k sodelovanju odseki vseh državnih in samoupravnih zdravstvenih in higienskih ustanov in zdravniki ter še tale ministrstva: vojno in mornariško, gozdno in rudarsko, trgovinsko in industrijsko, telesno-vzgojno, prosvetno, notranje, pravosodno in prometno, dalje orožniško poveljstvo, osrednji urad za zavarovanje delavcev s krajevnimi organi, Savez jugoslovanskega Sokola, Zveza zdravstvenih zadrug, Rdeči križ, vse protituberkulozne lige, ki jih je 95, socialna in druga človekoljubna društva, zdravniške zbornice itd., da v njim podrejenih ustanovah sodelujejo pri organizaciji protituberkuloznega tedna in v svojem delokrogu prirede predavanja o protituberkulozi in splošni higieni. Vsi higienski zavodi in šola narodnega zdravja v Zagrebu so povabljeni, da sodelujejo razen z javnimi predavanji tudi s predvajanjem filmov in prirejanjem morebitnih javnih razstav itd.

Da bo prosvetni del tega tedna obsegel čim več slojev našega naroda, je organiziral odsek za pobijanje tuberkuloze tega ministrstva poljudna predavanja preko radijske postaje v Beogradu, ki ji bosta ves teden priključeni tudi radijski postaji v Zagrebu in Ljubljani. Predavanja po radiu se bodo vršila vsak dan od 19.30 do 19.45. Program radijskih predavanj je tale:

19. maja 1935 od 19.30 do 19.45: **dr. Jordan Stajić**, sanitetni general v pokoju, kot predsednik jugoslovanske lige zoper tuberkulozo: »Poslanica centralne lige jugoslovanskemu narodu v borbi s tuberkulozo«; od 19.45 do 20. univ. prof. **dr. Vladimir Čepulić**, šef zavoda za tuberkulozo na zagrebški univerzi, kot predsednik jugoslovanskega fiziološkega društva: »Poslanica jugoslovanskega fiziološkega društva jugoslovanskemu narodu v boju s tuberkulozo«. — **20. maja** univ. prof. **dr. Matej Ambrožič**: »O negi in zdravljenju otroške tuberkuloze«. — **21. maja** asistent na univerzi **dr. Smile Kostić-Joksić**: »O zaščitnem cepljenju proti tuberkulozi«. — **22. maja** univ. docent **dr. Vladimir Spužić**: »O vzrokih napredovanja tuberkuloze.« — **23. maja dr. Bogdan Kosanović**, šef oddelka za prsno kirurgijo: »Kirurško zdravljenje tuberkuloze«. — **24. maja** univ. docent **dr. Jevrem Nedeljković**: »Tuberkuloza kot socialna bolezen«. **25. maja** univ. prof. **dr. Andrija Radosavljević**: »Zakaj moramo misliti na tuberkulozo«.

V teku tega tedna se bo vršilo tudi več poljudnih predavanj o tuberkulozi na Kolarčevi univerzi. Propagandna služba v listih, ki ji je namen širće prosvetljevanje prebivalstva, se bo izražala po možnosti vsak dan s članki o najrazličnejših vprašanjih tuberkulozne obolelosti.

Beograjska občina kakor tudi druge večje občine v naši državi bodo organizarale delo tega tedna v svojem delokrogu, in sicer s sodelovanjem vsem podrejenih zdravstvenih ustanov. Podobno se bo organiziral teden tudi v vseh banovinah, kjer bodo organizacijo izvršili referenti za tuberkulozo pri kraljevskih banskih upravah.

Geslo tega protituberkuloznega tedna je: **Čuvajte našo mladino pred tuberkulozo!** Zato ne sme biti v vsej državi ne učenca ne učenke, ki ne bi v tem tednu slišala vsaj eno predavanje o tuberkulozi. V ta namen so povabljeni vsi državni in samoupravni zdravniki, pred vsem šolski, kjer le teh ni, pa učitelji, da organizirajo predavanja po šolah, in sicer ne samo po osnovnih in srednjih šolah, temveč tudi po strokovnih, obrtnih in drugih šolah. Medicinske fakultete v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani so pa povabljene, da ta teden pri predavanjih posvete vso pozornost patologiji, kliniki in terapiji tuberkuloze ter pobijanju te bolezni kot splošnega zla. Prav tako je povabljena veterinarska fakulteta v Zagrebu, da ta teden priredi posebna predavanja o pobijanju tuberkuloze pri živini.

Radio

Torek, 14. maja.

Ljubljana: 11.00: Šolska ura »Iz ptičjih gnezd« (Viljem Rus) — 12.00: Če bi lutke oživele (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.20: Kdo bo hujši? (jazz na ploščah) — 14.00: Vreme, borza,, spored — 18.00: Pomladansko jutro v gozdu (Vladimir Kapus) — 18.40: Čas, poročila, obvestila — 19.00 Godci izpod Šmarne gore (Magistrov trio) — 19.30: Nacionalna ura: Naši doprinosi evropski znanosti in umetnosti (II. del): Rudžer Bošković. Predava prof. dr. Varičak. Prenos iz Zagreba. — 20.00: Iz zakladov naše pesmi: Bežigrajsko pevsko društvo, radijski orkester in vmes predavanje Zorka Prelovca: »O delu, življenju in težkočah v naših društvih« — 21.30: Čas, poročila, spored — 22.30: Angleške plošče — **Beograd:** 21.20: Zvočna igra — **Zagreb:** 20.30: Klavirski koncert — 21.00 Zvočna igra — 21.30: Vokalni koncert — **Berlin:** 21.00 Kabaret instrumentov in radijski orkester — **Beromünster:** 21.15: Vokalni koncert pod vodstvom dr. F. Weingartnerja — 21.00 »Beli slon« (humoreska) — **Bratislava:** 20.30: Za slovaško vas — **Breslava:** 21.00: Radijski orkester — 22.30: Pester vokalni in instrumentalni koncert — **Brno:** 20.45: Narodne pesmi: — **Budimpešta:** 22.50: Orkestralni koncert — **Frankfurt:** 22.30: Narodna glasba — **Hamburg:** 21.00: Koncert pianista Marcella Meyerja — **Milan-Trst:** 21.00: Verdijev »Requiem« — **Monakovo:** 21.20: Zabavni večer — **Paris Poste Parisien:** 20.20: Italijanska simfonija — **Praga:** 21.05: Simfonični koncert: Charpentierjeve skladbe — **Rim:** 20.50: Komorni koncert — 22.30: Plesna glasba — **Strasbourg:** 20.30: Charpentierjev večer — **Stuttgart:** 21.00: Pestri večer — **Varšava** 21.00: Hausmannova opereta »Prve nagrade« — 23.05: Plesna glasba — **Dunaj:** 18.55: Mozartova opera »Figarova svatba« — 22.20: Zabavni koncert dunajskih simfonikov — 23.50: Reproducirani stari avstrijski plesi.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse jugoslovanske oddajne postaje: Naši doprinosi evropski znanosti in umetnosti (drugi del): Rudžer Bošković. Predava prof. Varičak. Prenos iz Zagreba.

Curih, 13. maja. Beograd 7·02 — Pariz 20·38 — London 15·05 — New York 309—385 — Bruselj 52·30 — Milan 25·42 — Madrid 42·22 — Amsterdam 209·35 — Berlin 124·35 — Dunaj 58·— — Stockholm 77·60 — Oslo 75·60 — Kopenhagen 67·20 — Praga 12·90 — Varšava 58·32 — Atene 12·90 — Carigrad 2·48 — Helsingfors 6·64 — Buenos-Aires 0·79.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 20.

13. maja, ponedeljek: Zaprto.
14. maja, torek: **V času obiskanja.** Premiera. Izven.
15. maja, sreda: **V času obiskanja:** Red. Sreda.
16. maja, četrtek: **Bunbury.** Gostovanje v Kranju.

OPERA.

Začetek ob 20.

13. maja, ponedeljek: Zaprto.
14. maja, torek: Zaprto.

Drama.

Premiera Gregorinove pasijonske drame »V času obiskanja« se vrši v torek dne 14. t. m. Drama obsega 8 postaj o Jezusovem poslanstvu, z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodove o Izraelu in zmagoslavjem Njegovim, spisana na podlagi evangelija in različnih zgodovinskih virov iz tistih časov. Glavna lika v drami predstavljata: g. Gregorin — Jezusa in ga Maria Vera — Mati Marijo. Sodeluje ves dramski ansambl in številen ansambl štatistov in otrok. Glasbo je komponiral prof. Matija Tome. Dramo je zrežiral avtor Gregorin. Predstava je izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Prihodnja dramska premiera bo Vombergarjeva veseloigra »Zlato tele« v režiji g. Milana Skrbinška. Delo je jako zanimivo, ker obravnava aktualno tezo o posmrtnem zavarovanju. Premiera bo predvidoma koncem meseca maja.

Opera.

Prihodnja operna premiera obsega dve deli, in sicer: španskega komponista Manuela de Falla »Vida breve« (Kratko življenje), opero, ki je jako učinkovita in pestri balet Rusa Stravinskega z naslovom »Petruška«. Koreografija je Golovinova, v baletu sodelujejo konservatoristi, poleg našega stalnega baletnega zbora. V de Fallovi operi »Kratko življenje« nastopi prvič ga. Brolihova iz Zagreba v glavni partiji Salude. Opero **dirigira** ravnatelj Polič; **režiser:** prof. Šest.

Mariborsko gledališče

14. maja, torek: **Poljska kri.** Red A.
15. maja, sreda: **Zaprto.**
16. maja, četrtek: **Hoffmanove pripovedke.** Red B. Gostuje g. Goslič iz Ljubljane.

Italija zapušča deflacijsko politiko

»Frankfurter Zeitung« prinaša zanimiv članek svojega rimskega korespondenta, ki ilustrira današnjo gospodarsko politiko Italije. Zaradi važnosti vprašanj, ki so tudi za nas zanimiva, posebno sedaj, ko se bližamo sklenitvi nove trgovinske pogodbe z našo zapadno sosedo, prinašamo ta članek v celoti.

»Zadnji«

»Dodam lahko, da smo bili zadnji.« S tem medklicem je v zbornici Mussolini prekinil govor Lantinija, državnega tajnika v ministrstvu za korporacije, ko je ta opravičeval novo trgovsko in gospodarsko politiko in zlasti kontingentiranje uvoza. Taki medklici niso pogosti. V njih izrečeno stališče zato deluje tem intenzivnejše, čeprav je sedaj v Italiji mnogo sil na delu, ki skušajo iz korporativne ideologije teoretično opravičiti omejitve gospodarske svobode, ki jo je vsilil mednarodni položaj, in jo skušajo celo označiti kot korak napredka, dokazuje ta medklic fašističnega vodje, da se je Italija proti svoji volji radi postopanja drugih držav smatrala za prisiljeno, da najprej podvrže devizni trg in nato ves uvoz, strogi kontroli.

Dejansko lahko trdi Italija o sebi, da je po načelih fašistično-korporacijske ustave skušala ohraniti privatno iniciativo kar najbolj neokrnjeno in da je šele radi stiske pričela z radikalnim oviranjem zunanje trgovine, ko je kopneča zlata podlaga zavoda Banca d'Italia začela delovati kot alarmni signal. Na svetovni gospodarski konferenci v Londonu, kjer je šlo za sprejem čisto teoretičnega stališča, je nastopila Italija kot ena najodločnejših zagovornic svobodnega gospodarstva. Doma so njeni odgovorni govorniki vedno iznova poudarjali, da je avtarkija nemogoča.

Rezultati deflacijske politike!

Ker ni smela biti ogrožena stabilnost valute, je bila Italija prisiljena, zavzeti kurz znižanja cen. Iz tega so si obetali prilagoditev na vedno naraščajoče težave na izvoznem trgu. Znižanje cen naj bi olajšalo izvoz in hkratu uvoz ter na ta način po klasičnem vzgledu pomagalo Italiji premagati krizo, ki je v Italiji zelo zgodaj prišla do izraza v trgovinski bilanci. Prvi veliki korak v deflacijo so napravili Italijani o priliki stabilizacije lire l. 1926. pod geslom »Kvota 90« (nova pariteta z angleškim funtom enim izmed mnogih, ki so o njem smatrali, da je kurzno previsok). Drugi je sledil po nastanku svetovne krize l. 1930. pod geslom »Kvota 4«. Cene naj bi se znižale na 4kratni znesek iz predvojne dobe. L. 1934. je končno prišel zadnji. To pot pod geslom »Kvota 3«. Z vsemi temi ukrepi se je posrečilo, spraviti indeks veletrgovine (1913 = 100) od 691 za časa stabilizacije na najnižjo točko 273 v juliju 1934. Indeks za preživljanje se je znižal od 516 l. 1926. na 329 v drugem polletju l. 1934. Prilagoditev spremenjenim pogojem svetovnega gospodarstva, ki se izraža v razvoju cen, se je torej v znatni meri posrečila. Ta naravni razvoj je bil pospešen po neposrednih ukrepih in vplivih. Uradniške plače so bile dvakrat, l. 1931. in 1934., z zasilnimi uredbami znižane ,vselej za okrog 12%. Enako tudi delavski zaslužki, čeprav ne v tolikšni meri in pa s pomočjo ukrepov, ki so bili manj vidni. Znižanje najemnin je bilo izsiljeno z odredbami. Prizadeti krogi so našli iz mreže, v kakršne so jih zapletli, različne izhode, v splošnem pa se je znižanje cen vendarle posrečilo, kar priča razvoj indeksov.

Vzporedno s to deflacijsko politiko znižanja cen se je pojavljala druga tendenca, ki je delovala vprav v nasprotni smeri. V kolikor je bila deflacija izsiljena že s stabilizacijo, je prinesla polome in plačilne težkoče velikih industrijskih in finančnih podjetij s seboj. Te so poskušali zavoriti s subvencijskimi akcijami, da bi preprečili prevelike pretresljaje. Italijanska banka je bila radi tega prisiljena, vzdrževati kreditni volumen. Nižajoče cene so spravile v težaven položaj važne gospodarske panoge, v prvi vrsti zlasti kmetijstvo. Zato so pri nekaterih proizvodih začeli proti akciji znižanja cen, nasprotno akcijo: vzdrževanje cen. Brezposelnosti so skušali priti v okom z javnimi deli, z gradnjo cest, z elektrifikacijo in melioracijo zemljišč v velikem obsegu. Torej z ukrepi, ki so močno vplivali na trgovinsko bilanco, ker so povzročili potrebo po uvozu, ki ga niso mogli kriti z izvozom. Končno je tako z vidika preskrbe dela, kakor tudi radi trgovinske bilance, dobila stara politika zaščite domače industrije, novo močno zaslombo. Posebni nacioanlno-politični cilji fašizma so tu delovali skladno z ukrepi, ki jih je narekovala kriza. Osporovano načelo svobode v zunanji trgovini je bilo na ta način s carinami in kontingentiranjem močno omajano. V zadnjem času je igrala ta vrsta ukrepov, ki pospešujejo dviganje cen, najvažnejšo vlogo. Na ekspanzivne ukrepe je ugodno vplivalo tudi umetno znižanje obrestne mere, ki so ga podvzeli zaradi izvedbe konverzije. To obrestno politiko so smatrali za upravičeno, ker je bilo videti, kakor da je vrhunec svetovne gospodarske krize že prekoračen. Vse skupaj je zadržalo še temeljitejši padec cen in izdatkov, in je končno dovedlo do splošnega premika posameznih elementov v sestavu cen. Na prilagoditev na svetovni položaj ni pri tem nihče več mislil. Šlo je samo za ukrepe čisto notranjega značaja.

To notranje nasprotje v gospodarski politiki na splošno ne preseneča. Opazimo ga malone povsod, kjerkoli doseže pritisk gospodarske krize izvestno mero. Logično premišljena in kot smernica neobhodno potrebna jasna linija, se često izkaže kot praktično neizvedljiva. Končno zavisi vse od tega, da ne postanejo nasprotja neznosna in da se kurz v daljšem času polagoma izgladi. Poživitev zunanje trgovine, ustalitev ali celo preokret v padanju cen na svetovnem trgu bi kmalu izgladila hrapavost v prilagoditveni italijanski politiki. To okrevanje pa ni nastopilo v zadostni meri. Hrapavosti so zbog tega vedno bolj motile. Cilj prilagoditve se je oddaljeval, čim bolj so mu pluli nasproti. Končno je postalo dvomljivo ali bo mogoče zdržati pričeto osnovno smer. 16. februar z novo politiko kontingentiranja je pomenil dan za preokret. Nova smer ni več zahtevala prilagoditve in znižanja cen, ampak čim večjo sprostitev iz dolžnostne zapletenosti s svetovnim gospodarstvom. Kar so bili prej samo posamezni pojavi, nasprotujoči temeljnemu kurzu, to je postalo sedaj temeljno načelo. Seveda dosledna izvedba tega tudi sedaj ni mogoča, niti zaželjena, kakor ni bila prej. Morda bi celo lahko rekli, da manj kakor prej. Praktične meje ieže namreč sedaj še bolj na dlani.

Obremenitev bodočnosti

Vsi ukrepi, kar jih je bilo prej izvršenih kot oddaljitev od osnovne linije znižanja cen, so se morali končno zgostiti v naknadno obremenitev državnega gospodarstva: Subvencioniranje podjetij, valoriziranje proizvodov, javna dela itd. S tem nikakor nočemo osporavati, da bi v nasprotnem slučaju iz čedalje manjšajočih se davčnih dohodkov, nastal prav tako težaven proračunski primanjkljaj. V času naraščajoče konjunkture bi bila tudi ta bremena znosna, nikakor pa ne ob vedno večji deflaciji. Treba je bilo delati vedno nove dolgove in venomer vnaprej obremenjevati proračune. Izza l. 1928. je narasel notranji dolg od 83 milijard lir na 103 milijarde. Vnaprejšnja obremenitev bodočih proračunov dosega, preračunjena v današnjo protivrednost okroglih 30 milijard.

Ako bi za gospodarstvo hoteli obdržati današnjo deflacijsko linijo, bi potrebe državnega gospodarstva to malone onemogočilo. Kreditna potreba narašča, centralna banka mora temu ustrezati in ne more z utesnitvijo denarnega in kreditnega obtoka nič več slediti akciji padanja cen, najmanj pa je pospeševati. Povišanje diskonta, ki je v novembru sledilo neposredno sklenitvi zadnje konverzije, je bilo videti kakor še vzgon v to smer. Toda 25. marca je sledil nov padec, ker je bil med tem ustvarjen s politiko kontingentiranja pogoj za avtonomno, tudi z dviganjem cen združeno politiko.

Italija je odkrito želela obnovitev večje svobode za mednarodno izmenjavo blaga. Poleg pogojev zunaj v svetu pa je treba tudi v njenih lastnih prejšnjih ukrepih iskati povodov, ki so končno dovedli do stroge kontrole in omejitve uvoza.

Gospodarske vesti

= *Gasilska razstava.* Letos priredi Gasilska zajednica Dravske banovine, ob priliki Ljubljanskega velesejma od 1. do 11. junija, veliko gasilsko razstavo. Vsi bratje gasilci, kot posamezniki, vse edinice, čete, župe, naj že sedaj priskočijo razstavnemu odboru na pomoč, da lahko pokažemo vsej javnosti naš postopen gasilski razvoj. Sedemdesetletno delo na gasilskem polju bo razstava zelo nazorno prikazala vse porodne bolečine začetka, tako na organizatoričnem, kakor tudi tehničnem polju, do današnjega dne. Posla s pripravami bo ogromno. Razstava mora odgovarjati v vsakem pogledu, da častno uspe v ponos gasilcev Dravske banovine.

= *XV. Ljubljanski velesejem* od 1. do 11. junija t. l. bo bogato zaseden z vsemi proizvodi domače industrije in obrti. Posebno bogate bodo razstave pohištva, tekstilnih izdelkov, preprog, galanterije, raznih praktičnih novosti, usnja in usnjenih izdelkov, poljedelskih strojev in avtomobilov. V okviru letošnjega pomladanskega velesejma bo tudi razstava Zveze gospodinj pod naslovom »Žena in obrt«. Pokazala nam bo, kako se je žena v borbi za lastno eksistenco spričo velikih zahtev realnega življenja XX. stoletja praktično uveljavila v raznih poklicih. Razgrnila bo pa tudi pred nami stremljenje današnje žene, s čim manjšo porabo časa in energije, doseči čim večjo popolnost, zunanjo in notranjo dovršenost svojega dela. Tehnični višek te razstave pa bo modna revija, ki ima predvsem namen odločno poudariti, da imamo, kar se obleke tiče, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev tekmujemo brez skrbi s tujino. — Živi modeli se bodo predstavljali občinstvu, oblečeni po modi, bodisi kar se tiče klobukov, obleke, obutve itd. Domače ženstvo se bo lahko na ta način najbolj nazorno prepričalo o visoki vrednosti domačega blaga in domače izdelave. Ta del razstave bo odprt popoldne in tudi zvečer ob svitu reflektorjev in žarnic. Med odmori bo skrbel za zabavo bogat program, ki bo obsegal glasbene, plesne in pevske točke. Z lutkovim odrom in otroškimi komadi pa bo preskrbljeno za deco in odrasle. Druge posebne razstave so: poučna razstava o domači volni in njeni uporabi, kjer se bo predvajalo tudi tkanje volnenih izdelkov. Velika gasilska razstava. Razstava onih vrst in plemen malih živali, ki so posebne važnosti za naše ljudi, da jim bo reja res prinašala uspeh in dobiček. Obiskovalci imajo na železnicah 50odstotni popust. Ko kupijo vozno karto, naj zahtevajo tudi rumeno železniško izkaznico za Din 5·—. Na velesejmu dobe potrdilo o obisku, nakar jim vozna karta z železniško izkaznico velja za brezplačni povratek.

= *Prevozne olajšave* za potnike in razstavno blago, namenjeno na XV. Ljubljanski velesejem, ki bo od 1. do 11. junija, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Francija, Grška, Italija, Madjarska, Nemčija, Poljska, Rumunija in Švica.

= *Prometni minister* je dovolil popust za prevoz okroglega lesa iz postavke 267 tarife za prevoz blaga, dalje tesanega in žaganega lesa od Mokre gore—Beograda Sava po post. za 10.000 kg 11·90 Din za 100 kg, dalje za izdelke iz lesa po postavkah za 500 kg, 22·80 Din za 100 kg in za 10.000 kg po postavkah 1 Din za 100 kg. Ti popusti veljajo samo za pošiljke tistih podjetij, ki se pismeno obvežejo, da bodo vse svoje pošiljke v gornji relaciji prevažale izključno po železnici.

= **Uprava glavne državne zveze obrtniških združenj** kraljevine Jugoslavije je sklenila na eni svojih zadnjih sej sklicati za 26. t. m. plenum zveze, za 18. junija t. l. pa državni kongres obrtnikov. Med drugimi vprašanji pridejo na tem kongresu na dnevni red tudi vprašanja o nelojalnem tekmovanju med obrtniki, o javnih delih in o neupravičenem izvrševanju obrta. Kongres se bo vršil v Beogradu v slavnostni dvorani obrtne zbornice.

= **Stečaji in prisilne poravnave.** Po podatkih splošne državne statistike je bilo meseca aprila t. l. v vsej državi 15 stečajev in 15 prisilnih poravnav izven stečaja. Po banovinah se razdele takole (prva številka stečaji, druga pa prisilne poravnave): vardarska banovina 1 (0), vrbaska 1 (0), dravska 4 (3), drinska 1 (0), dunavska 1 (4), zetska 1 (1), moravska 0 (0), primorska 1 (1), savska 2 (5), področje uprave mesta Beograda 2 (1). V istem mesecu lanskega leta je bilo 26 stečajev in 28 prisilnih poravnav izven stečaja, in sicer po banovinah: vardarska banovina 8 (0), vrbaska 0 (2), dravska 7 (5), drinska 2 (3), dunavska 1 (4), zetska 2 (1), moravska 0 (0), primorska 1 (1), savska 3 (10), področje uprave mesta Beograda 2 (2).

= **Naša pohištvena obrt** bo prav lepo zastopana na letošnjem spomladanskem velesejmu v Ljubljani od 1. do 11. junija. Na tej razstavi bo vsakdo videl, kako se naši mizarski mojstri trudijo v vsem, da bi ustregli kupcu. Današnje pohištvo je odvrglo nekdanjo ornamentiko, ter je gladko, masivno in prostorno, odgovarjajoče popolnoma sedanji gradbeni tehniki. Razstavljene bodo vsakovrstne spalnice, jedilnice, saloni, gosposke, dekliške in otroške sobe. Gospodinje posebno opozarjamo na novodobno kuhinjsko pohištvo, ki je napravljeno tako praktično, da prihrani gospodinji mnogo napornega tekanja sem in tja po kuhinji in brezpotrebno zamudo časa. Vsak, ki mu je v mislih nakup nove oprave, naj si pride na velesejem ogledat izdelke naših iznajdljivih mizarjev. Pohištvena razstava obsega preko 1.000 m².

= **Razstava male obrti** na letošnjem XV. Ljubljanskem velesejmu od 1. do 11. junija, ki jo priredi banovinski urad za pospeševanje obrti, bo nameščena na zunanji strani paviljona »E«. Tu bo razstavila naša mala obrt, da si opomore in pridobi nova naročila in zaposlitve.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi plačljivi takoj pri naročilu.

HIŠO, pritlično, 3 sobe, kuhinja, pritikline, 1100 m² vrta, hiša v dobrem stanju, začetkom Rožne doline, proda za Din 65.000·— »Posest«, Miklošičeva cesta 4/II.

VILO, pred vojno zidano, v Zg. Šiški, 6 minut od tramvaja, 4 dvosobna stanovanja, zaprta veranda, vpeljana elektrika, vodovod, 1000 m² vrta, proda za Din 250.000·— »Posest«, Realitetna pisarna, Miklošičeva c. 4. Kupnina se lahko v celoti poravna s knjižicami Mestne hranilnice ljubljanske

ENONADSTROPNA HIŠA, l. 1927. novozidana, blizu Karlovškega mosta, v pritličju lep trgovski lokal z opremo, velika kuhinja, veža, 1 velika stanovanjska soba, skladišče- v I. nadstropju 5 sob, kuhinja, kopalnica, pritikline, veranda, za hišo 21 m dolgo skladiščno poslopje, s kletjo, pralnico, hlevom, šupo itd. ca. 1300 m² vrta, naprodaj za Din 375.000·— pri »Posest«, Realitetna pisarna, Miklošičeva c. 4/II.

ENONADSTROPNA, NOVOZIDANA VILA s 3 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, kopalnica pritikline, najsolidneje izdelana 700 m² vrta za Bežigradom, na prodaj za Din 300.000·— pri »Posest«, realitetna pisarna, Miklošičeva cesta 4.

NOVOZIDANA, ENONADSTROPNA VILA začetkom Mirja, 7 sob, pritikline, krasno urejen vrt, v hiši centralna kurjava, ves komfort, naprodaj za Din 400.000·—. Možno je prevzeti nekaj hipoteke. Naslov pri »Posest«, Realitetna pisarna, Miklošičeva c. 4.

GOSTILNO na prometni cesti, z 2 sobama kuhinjo, vrtom, z inventarjem odda za mesečnih Din 1400·— »Posest«, Miklošičeva cesta št. 4/II. Potrebna kavcija Din 4200·—

»POSEST«, Realitetna pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4, odda v najem: enosobna, dvosobna in trisobna stanovanja v centru mesta v vseh predmestjih, po ugodnih najemninah. Sprejema prijave za oddajo stanovanj brez provizije za oddajalca

Naprodaj
so dobro ohranjeni stroji:
1 za konfeti,
1 za serpentine,
1 za gumiranje in lakiranje z letečim trakom,
1 za izdelavo papirne volne,
1 kompletna litografija
INDUSTRIJA VILKO WEIXL, MARIBOR

Halo!
Obiščite na novo otvorjeno
gostilno in kavarno
Kolezija
Za obilen obisk se priporoča
PAVLA KAVČIČ
Mencingerjeva ul. 4

Speletič Albert
sobno slikarstvo
Ljubljana Emonska 25
Telefon 3175

Ali ste se že naročili na „Glas naroda"?

Za mal' d'narja dost' muzke

PLOŠČE — GRAMOFONE izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo
ELEKTROTON d. z o. z.
PASAŽA NEBOTIČNIKA

INSERIRAJTE V „GLASU NARODA"!

Dokler traja zaloga
RAZSTAVA
dobro ohranjenih rabljenih
avtomobilov vseh znamk in vseh modelov
„DESA", Ljubljana
Tyrševa cesta 24 Telefon 22-92
Ugodne cene!
Sprejema tudi vložne knjižice

„Slavija" *Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani*
Gosposka ulica 12, telefon štev. 2176, 2276.
Podružnice: *Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split*

Bogastvo polarnih krajev

Dežela, ki leži daleč na severu vsa v ledu in snegu — Grenlandija — je gotovo veliko čudo narave. Večne dni in večne noči poznajo samo tukaj. Tukaj nič ne raste, pa je vendar vse tako živo kakor v pragozdu. Po temnem morju plavajo ogromni ledeniki, nebo pa osvetljuje v vseh mogočih barvah polarni sij!

Ljudje pa ne prihajajo semkaj občudovat le lepoto narave. Grenlandija je več — ta pokrajina je bodočnost sveta! Danes se za te kraje živo zanima tudi že svetovno gospodarstvo; danes namreč še nihče ne vé, kakšno odločilno vlogo bodo igrali ti kraji v svetovnem gospodarstvu: tu je namreč vsega v izobilju, zlata in dragih kamenov, premoga in marmorja in sploh vseh rud. Zato se denarni mogotci vsega sveta željno ozirajo na te kraje.

Nedavno je predaval v Kopenhagenu neki danski inženjer, ki to polarne kraje prav dobro pozna, o najdbah zlata in diamantov v teh krajih. Zakladi, ki jih krije v sebi ledenik Kamaruju, so neizmerni. Povsod, kjer so ledenik raziskovali, so naleteli na zlato in na diamante.

Danes govori vsa Danska o zlatu na Grenlandiji. Dansko časopisje pa zahteva dan na dan, da je treba te naravne zaklade ohraniti za Dansko. Vprašanje pa je, če bodo Danci sami mogli spraviti toliko kapitala skupaj, kakor ga je treba za dviganje teh zakladov.

Danci so pa gospodarji otoka in od njih je odvisno, komu dovolijo pristop na otok in komu ne. Velekapitalisti radi tega že pritiskajo na Dance z vsemi sredstvi, da jih omehčajo in izsilijo od njih razne koncesije. Danci pa so se doslej dobro držali in niso popustili. Ni pa izključeno, da se bodo sčasoma vdali in takrat bo zagospodoval tudi v polarnih krajih požrešni in nenasitni svetovni velekapital.

Medicinski drobiž

Najvišja toplota, kar so je mogli doslej ljudje v nesti, je merila 111 stopinj. Dva ameriška učenjaka sta se dala namreč zapreti v peč s to toploto in sta vzdržala v njej 12 minut.

V vseh delih sveta žive ljudje, ki uživajo zemljo. Taki ljudje posebno radi jedo glino in kredo. Zato so zdravniki mnenja, da gre pri tem za neke vrste zdravljenje.

Kakor so ugotovili, vpliva jantar, da se kri prehitro ne strdi. Zato izdelujejo aparate za prenos ali pretok krvi iz jantarja.

Otroci rastejo najbolj od aprila do junija, najmanj pa od decembra do marca.

Zdrav človek potrebuje na leto povprečno po 666 kil hrane. Vsak dan rabi 90 gramov beljakovin, 60 gramov maščobe in 450 gramov ogljikovih hidratov (kruh, krompir itd.).

Človeški možgani so dvakrat težji kakor živalski. Možgani mož tehtajo povprečno po 1300, žena pa po 1200 gramov.

Abesinski cesar s puško na rami
Medtem ko abesinskega cesarja običajno vedno spremlja poseben nosač z njegovo puško na rami, nosi pri cerkvenih svečanostih cesarsko puško sam cesar.

Že pred 1000 leti je obstojala v italijanskem mestu Salerno zdravniška šola, iz katere je izšlo mnogo znamenitih zdravnikov in zdravnic, med temi slavna kirurginja Mercuriade.

Hrana brez soli, kakor jo priporočajo dandanes »moderni« zdravniki, ni nič novega. Že v starem Egiptu so zdravniki priporočali ljudem pri raznih boleznih hrano brez soli.

Malarija se loti vsako leto okoli 40 milijonov ljudi. Ta bolezen stane torej na leto okoli 20 milijard dinarjev.

Modrina učinkuje bolj pomirjevalno kakor rdečina. Zato barvajo stene v bolnišnicah modro.

Največ pokade na svetu Nemci v primeri s številom svojega prebivalstva. Za Nemci so najhujši kadilci Angleži, Francozi, Holandci in Američani.

Delo na parniku „Normandie"

Veliki francoski parnik »Normandie«, ki te dni nastopi svojo prvo vožnjo v Ameriko, so delali 2 in pol milijona delovnih dni. Tesarji so delali 150.000 delovnih dni, monterji 350.000 dni, kovači 100.000 dni, kleparji 150.000 dni, vrtalci železa 220.000 dni, inštalaterji 30.000 dni, lesni delavci 225.000 dni, slikarji 400.000 dni, elektrotehniki 200.000 dni itd. Vsi delavci so zaslužili nekaj nad 600 milijonov frankov.

Denar, ki se sveti

V državi Chile delajo sedaj poskuse, kako bi naredili kovan denar, ki bi se v temi svetil. Tam so namreč mnenja, da gre na milijone denarja vsako leto v nič, ker ljudje ne morejo najti novčičev, ki jim v temi kam popadajo; če bi se pa denar v temi le nekoliko svetlikal, bi ga ljudje lažje poiskali. Sredstvo za impregniranje denarja s svetlikajočo se maso so že iznašli, samo predrago je še.

Sijajen odgovor

Pruski general Ziethen, eden najznamenitejših vojskovodij svoje dobe, je bil jako pobožen mož. Vzgojen je bil v verskem duhu in nikdar ni šel mimo križa, ne da bi se bil priklonil in odkril, če je bila vojska ali pa mir, če je bil doma ali pa na bojišču.

Nekega dne je stopil s svojim slugom v gostilno. Bil je ves zaprašen in njegova zunanjost ni izdajala enega prvih generalov.

Pri sosednji mizi je sedel mlad gizdalinček, fin gospodek, ki ga ostra burja življenja še nikdar ni prepihala.

Ziethen se je vsedel in naročil priprosto kosilo.

Gizdalinček pa je starega gospoda prezirljivo meril od zgoraj navzdol.

Pred generala so postavili juho. General se je prekrižal in tiho molil svojo molitev.

Mladi gospodek se je nasmehnil in rekel preko mize:

»Gospod, pri vas doma menda vsi molite?«

Ziethen ga je pogledal. Njegovo oko se je divje zaiskrilo. Zdelo se je nekaj časa, da bo fantalina kar zmencal.

Končno pa se je le premagal in čisto mirno rekel, da so ga vsi, ki so bili v sobici, slišali:

»Ne, gospod — v svinjaku imam nekaj svinj, ki ne molijo!«

Abesinska vojska se tudi pripravlja
Pod vodstvom nemških, belgijskih in švedskih oficirjev, se abesinska vojska z mrzlično naglico spopolnjuje in modernizira. Na naši sliki vidimo del takozvanih elitnih čet, ki tvorijo jedro abesinske armade.

Laval v Varšavi

Emil Vachek: 23

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Dva bivša častnika avstrijske armade živita, po prevratu v Pragi. Oba se bojita po nedolžnem prelite krvi, da bo priklicala maščevanje. Major Letz pobegne na Dunaj, bivši kadet, pravnik Bernard Astenburg pa odide po opravkih na Slovaško in v spominu obuja svoj staršni greh. Med vojno je bil dal brez sodbe postreliti nedolžno družino.

Videč njegovo nemoč, se mu je Bernard v duhu posmehoval. Takle strahopetec, ki si niti ne upa pojasniti z besedami, kar si misli! Ko je Zaričić izginil na vas, je Bernard poklical desetnika Wurmbranda, tistega premetenega in zvestega Dunajčana, ki se je od začetka bojeval ob njegovi strani in je zmerom vsaj za nekaj dni prej kot drugi razumel tisto pravilno prakso, ki je vojakom v vojni reševala življenje. Dočim so mehanično legali na tla in so jih krogle pobijale kakor zajce, je Wurmbrand že razumel pomen bojne lopate in se je z njeno pomočjo zaril v zemljo kakor krt. Pri tem ni nikoli pozabil na Astenburga. Ko je Astenburg pri prvem spopadu, v bitki pri Komarovu, hodil sem in tja s svojo četo, ki se je krila, je bil Wurmbrand tisti, ki ga je s silo potegnil na tla, rekoč: »Gospod kadet, kar lepo na tla, tole ni viteški turnir in kozaki se ne ravnajo po plemiških pravilih.« Bil je prav za prav njegova vojna dojilja ter mu je bil brezmejno vdan.

Wurmbrand je prišel. Astenburg mu je naročil, naj pobere mrliču njegove stvari in ukrene, kar je potrebno. Potem je odšel na izprehod, zakaj spet je v njem vzrastel nemir. Upal je, da se ga otrese z gibanjem na izprehodu. Wurmbrand je prišel kmalu za njim. Vplival je nalezljivo z zdravilno mirnostjo in stvarnostjo, s katero je govoril o prigodi. Poročal je o tem, kaj je ukrenil, a na koncu je rekel: »Gospod kadet, v njegovi listnici sem našel pismo s praškim naslovom. Ali naj ga odpošljem?« »Ne,« je odgovoril Astenburg, »poročnik Zaričić je ukazal, da se mora njemu izročiti. Odnesite mu ga!« Wurmbrand je nekaj časa stal molčé. Potem pa je dejal: »Ali moram to povelje brezpogojno poslušati?« — »Naravno,« je odgovoril Astenburg. »To je povelje. In nazadnje ni na tem povelju ničesar, kar bi vam lahko delalo težave.« Wurmbrand je salutiral in odšel. Njegovo vprašanje pa je obtičalo Bernardu v možganih. — Čudno, je mislil, zakaj je sploh vprašal, ali naj pismo odpošlje? To se vendar tako samo po sebi razume. Pismo gotovo vsebuje poslednje besede tega človka in te je vendar treba spoštovati.

7.

Hkratu se je spomnil, da je imel predvčerajšnjim o stvari drugačno naziranje. Tisti stari, belolasi mož je prosil poslednje milosti, ko je spoznal, da je z njim neodvratno konec. Želel je, da bi smel napisati pismo. Astenburg mu je na to najprej odgovoril, da za kaj takega sploh ni časa, ko je zgoraj boj v razmahu. Potem je skoraj nehote vprašal: »Komu hočete pisati?« — »Svojemu sinu,« je odgovoril starec. Astenburg si je najprej mislil, da bi moral ustreči tej prošnji, nato pa je pomislil, da bo tisti sin bržkone podoben očetu in da bo gotovo tudi sam veleizdajalec in špijon. Postal je trd in je rekel kratko »ne«. Vojaki so vzeli moža, ki se ni hotel ganiti z mesta, in ga potegnili naprej. Mož je neprestano nekaj kričal. Astenburg njegove nemščine ni preveč razumel, a toliko je spoznal, da se mož sklicuje na to, da je njegov sin tudi v armadi in celo častnik. Lep častnik, si je mislil Bernard. Oni, Nemci, so imeli teh Čehov, Slovakov in drugih slovanskih častnikov polne zobe. Nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik, se je čisto odkrito izrazil, da bi bila vojna že davno dobljena, ko bi vsaj častniškega zbora ne bili razžrli slovanski molji. Zamahnil je z roko, stari mož je razumel in je nehal prositi.

Bernard se je izprehajal po brezovem gozdiču, kjer je na vsakih deset korakov naletel na jamo, ki jo je izkopala granata. Pred napol zasutim kritjem je stalo nekoliko vojakov. Veselo se smejé so nečesa čakali. Kmalu je stopil iz kritja vojak z razpaljenim obrazom. Brž je eden izmed čakajočih zlezel v luknjo. Potem je bilo za hip videti črnolaso žensko glavo, ki je trudno kazala zobe. Ciganke, ki so jih zapodili iz vasi, so se tu nastanile in imele prav dobre kupčije. Astenburg se je izognil brlogu in je šel dalje. Sedaj mu je zelo mrzelo, da ni ustregel poslednji želji starga moža. Potem se je pojavila še ena vznemirljiva stvar, naglo in hrupno kakor raketa: Zakaj sta ta dva, Zaričić in Wurmbrand tako poudarjala tisto pismo? Vrnil se je k skednju. »Wurmbrand!« Desetnik je prilezel ven. Ta motnja mu ni bila prijetna. Ravno je storil nekaj, kar nikakor ni bilo v redu. Med stvarmi tistega samomorilca je našel tako lep in brez dvoma drag šah, da se ni mogel odločiti in ga izročiti pisarni v nadaljno ravnanje. Pravkar ga je po kratkem duševnem boju zavil v dve samomorilčevi vnuči ter ga spravil v svojo krušno vrečico. Toda na sebi tega ni pokazal. Postavil se je v pozor: »Na ukaz, gospod kadet!«

»Wurmbrand, rad bi vedel, zakaj ste me sploh vprašali, ali naj odpošljete tisto pismo. Nekaj tako samo po sebi razumljivega!«

Wurmbrand je lokavo pomežiknil: »Nekaterih pisem je bolje ne odpošiljati,« je odgovoril in gledal vstran. Astenburg ga je lahko udaril s šibico po rami, ki si jo je odrezal v gozdu. »Ne govorite v ugankah! Ukazujem vam, da odgovorite, kaj veste o stvari.«

»Kaj bi vedel,« je odgovoril Wurmbrand istotako lokavo. »Prav ničesar ne vem.«

Izdaja »Narodna Prosveta« v Ljubljani, zadruga z o. z., predstavnik dr. Goljar, ureja Ante Gaber, tiska tiskarna »Merkur«, predstavnik O. Mihalek, vsi v Ljubljani.